

„POKROK“ vychodí každý mesiac Adresa zásielky Administrácia „Pokrok“ -- Uh. Skalica (Szakolcza Nym.) Oznamy (inzeráty) účtujú sa ľavne a platia sa vopred. -- Bezmenné a nevyplatené dopisy sa neprijímajú. ::

POKROK

PREDPLATNÉ poštou na celý rok 5 korún za ošetky 4 časopisy. Do cudzozemska 7 korún. Pokrok samotný ročne 3 koruny.

Politický mesačník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

I číslo 3 krajciare.

I číslo 6 halierov.

Hlavný redaktor:
DR. PAVEL BLAHO.

Rady a pokyny sdeľujeme len v tomto časopise a nie dopisami.

Majiteľ, vydavateľ a zodpovedný redaktor:
JOZEF TESLÍK.

Všetkým našim pt. čitateľom, priaznivcom a priateľom prajeme **šťastlivý Nový Rok!**

Čo chceme!

Náš časopis prichádza v Novom roku rozšírený obsahom i formou.

Po vážnych úvahách, odhodlali sme sa postaviť „Pokrok“ výlučne do služby ľudu slovenského, ľudu pracujúceho. Náš časopis zaoberal sa i do teraz prácou buditeľskou, vzdelavateľnou, „Pokrok“ bol orgánom spolkovým, družstevným, v ňom zrkadlila sa práca miestna, činnosť zastupiteľského sboru mesta Skalice, účinkovanie našich mestských vyslancov, reprezentantov. „Pokrok“ bol časopisom okolitých obcí, všade bránil zájmy drobného ľudu, malého človeka, nebolo myšlienky, otázky verejnej, ktorej by si nebol všimol a ktorú by nebol rozberal. Naše miestne podniky, naša mestská hospodárska politika mala v ňom horlivého zastancu a priateľa.

V „Pokroku“ pretriasaly sa všetky organizačné otázky, týkajúce sa ľudu roľníckeho; myšlienky hospodárskeho pokroku, na jeho stĺpoch zjavily sa poprvé; všetko čo sa v Skalici vykonalo, čo sa z našich práv ubránilo, čo sa v ťažkom zápase politickom vydobilo a stvorilo, to na stĺpoch „Pokroku“ uzrelo svetlo verejnosti. Kde by bolo odvodnenie „Lúčiek“, odvodnenie a skanalisovanie „Slaniska“? Či by sa bola stvorila naša repárska organizácia?

A v obecnej politike mohutný pohyb, za pretvorenie mesta s magistrátom na veľkú obec, zorganizovanie dvoch tretín našich daňujúcich občanov, kto previedol, povzbudzoval, vysvetľoval a presvedčoval, či nie náš časopis? Nikdy by sme si neboli vynútili rešpekt, uznanie našich politických odporcov a nepriateľov, keď by

naše idey a plány nebol „Pokrok“ vniesol do širokých vrstiev skalického mešťanstva?

Kto vplýval v ťažkých časoch na obecné, stoličné volby v našom meste? Či nemá náš časopis na tom zásluhu, že pri volbách do mestského zastupiteľstva v loni zvíťazili sme s ohromnou väčšinou, jako na celom Slovensku nikde!!

Kto ohlasoval, oznamoval naše hry, divadelné predstavenia, kto plnil náš spolkový dom tisícami ľudu a našich detí pri vianočných hrách, pri roľníckych sjazdoch, či nebol to náš „Pokrok“.

Kto pestoval lásku medzi bratmi katolíckymi a evanjelikmi, kto stal na zásade shody, rozumu, politickej vyspelosti, kto hlásal rovnoprávnosť?

Ďalej, bratia, kto ťepe pred sudom, a stal v boji za slovenskú školskú výchovu našich detí, kto zaplatil stá a stá korún pokuty, pre voľný odpredaj časopisov, či nie „Pokrok“?

Myslíte, že si nevšimol tiež otázky remeselníckej, všeobecného úpadku remesiel a náškeho obchodu? Koľko článkov uverejnili sme o organizácii remeselníkov, živnostníkov! Jak dlho túžime a voláme po odbornom vzdelaní a po vzdelaní vôbec! Len slepý a zlomyseľný by mohol tvrdiť opak tohoto.

„Pokrok“ smelo hlásanou pravdou, žartom, vtípom trestal, napravoval a očisťoval verejné pomery, odzbrojoval nepriateľov a slúžil takto všeobecnému dobru a pokroku našej spravodlivej slovenskej veci!

Od týchto zásad neodvrátíme sa ani v tomto Novom roku, ba čo viac doplníme náš program a zdokonalíme ho. Chceme vymaniť našu pôdu ešte lepšie, s veľkým nákladom zapravené semeno a zklíčené bylinky ošetrovať, pestovať a priviesť ich k rozkvetu.

Ovšem náš rozvítý a stále sa vzma-

hajúci verejný život potreboval by týždenníka, ale finančné pomery nám to nedovoluju, budeme sa snažiť umiestiť do časopisu mesačného všetko čo bude časové, nutné a potrebné a ponevác otázky spolkové, družstevné a čiste roľníckej, budú uverejňované v druhom mesačníku nami vydávanom, otvoríme v „Pokroku“ rubriku všetkým otázkam týkajúcim sa života a pokroku nášho národa slovenského.

Bude to v prvom rade otázka všeobecne kultúrna, školská a výchovná, otázka radikálnej národnej očisty a politiky.

Rozumie sa, že všimáť si budeme stavu roľníckeho a remeselnícko-živnostenského a k požiadavkom delníctva budeme sa chovať spravodlivo. Brániť budeme stavy pracujúce a výrobné, na ktorých zakladá sa všetok verejný život! Štát, stolica, mesto, obce, páni, úrady a vojsko, závisia od ľudu.

Preto podporovať výrobnú, daňujúcu silu týchto vrstiev všeobecným vzdelaním, odbornou výchovou roľníckou a remeselníckou, bude našou prvou úlohou.

Súč vedomí veľkého významu týchto vrstiev požadovať budeme, nielen uznanie ich snáh a túžieb, ale tiež zákonné zabezpečenie a rešpektovanie ich organizačných slobod a voľnosti k ich nerušenému rozvoju.

Roľník, remeselník, robotník, potrebuje slobody slova, tisku a shromažďovania, aby mohol žiť a sa zmáhať a s pokrokom sveta zároveň sa ubierať.

Venujeme i dospievajúcej mládeži svoju starosť. Alkohol, tento večný nepriateľ slovenského ľudu zase sa dvíha. Hnusné výpary jeho otravujú zase rodinný život a ztrpčujú pokoj rodičov.

Tu voláme do práce všetkých dobrých ľudí, opravdových priateľov ľudu! Aby ratovali, ušľachťovali, poučením, šľachetnou zábavou, časopisom, hudbou, divadlom našu mládež, náš dorost.

Zásada závodu:
- Malý zisk,
- Veľký obrat!

Módne súkna, módne dámske látky, pánsku-, dámsku- a detskú konfekciu pre každé obdobie, obdržíte vždy najľavnejšie a to najnovšie jedine v I. závode **Ant. Novotného v Hodoníne, Rynková ul. 8.**

Všimáť si budeme života v obecných výboroch, v našich obciach v nitrianskej a v prešporskej stolici! Nápravy je všade potreba; zájem o obecné veci a šafárenie s majetkom obecným, o prirážkovom hospodárstve budeme mať stále na starosti.

Spolky naše a život v nich, kat. kruhy, spolky ev. mládeže budeme vo vzdelavateľnej, ľudovýchovnej činnosti podporovať a pojdeme im radou i pomocou na ruku, ohľadne prednášok, knižnic a div. predstavení.

Spolky potravné a družstvá budeme kontrolovať, vnútri ich upevňovať. Našich obchodníkov napomáhať a odporučovať.

Priučať ľud sporivosti, jednoduchému životu, organizovať našu mzdu, naše peniaze, podporovať úverkové spolky a družstvá, ukladať usporené groše do našich slovenských ústavov!

Osobné polemiky, nepovedieme, má už náš ľud až po krk osobných hádok a hašterenia nesvedomitých, po-blúdilých, zrádnych vodcov — lepšie rečeno svodcov.

Láska, osвета a práca, povedú nás v boji za právo a voľnosť nášho národa. Pomáhajte nám!

Dr. P. Blaho.

Pokoj ľuďom dobrej vôle.

Dnes už pochopujem, prečo sa ozýval pri Kristovom narodení nebeský hlas: pokoj ľuďom dobrej vôle. Prečo bol základom blaženosti oznamovaný pokoj? Preto, bo základom duševného a mravného rozvoju je pokoj a mier, keď ho ale prospešne využijeme.

Národy, ktoré si víťazstvom vydobili rozšírenie svojich hraníc, keď po dobitom víťazstve nasledujúci čas pokoja nevyužívali, čo skoro nie len korist ale i život svoj utratili.

Jak mohútne bolo niekedy Turecko, a dnes leží v rumoch, neužilo času pokoja, ku postupu duševnému. Zaostalostou svojou, prekazením každého pokroku duševného a rozumového pripravilo si hrob svojej záhuby.

V najbližšej minulosti máme príklad Bulharov, keď by boli miesto bratovražedného boja len k práci pokoja pristúpili, nemuselo teľkej krvi tieť, toľkých ztrát na obyvateľstvu a zemi utrieť.

Rozumná politika je tá, ktorá po krutých bojoch nastávajúci čas pokoja využije ku prospechu svojho ľudu.

Od rokov už panuje medzi „vodcami“ slovenského ľudu vražedný boj, ktorého základom není nič iného, iba ľudská márnivosť a pýcha. Do boja tohoto sme sa nemiešali nikdy, lebo sme ho považovali za jed pre náš ľud, ktorým len otravujú našu verejnosť, a dusia dôveru v srdciach ľudu nášeho.

Nás „Pokrok“ nikdy nepolemizoval, do osobníckárskych polemí sa nemiešal, len za seba určeným cieľom kráča. Cieľ náš bol hmotne a duševne povzniesť náš dobrý ľud slovenský!

Kedykoľvek nám krivdili, vždy sme sa smeľe ozvali, ináč ale celou silou sme sa venovali ku riešeniu národohospodárskej otázky, a že s prospechom, to uznala celá verejnosť.

Nechceme ani v budúcnosti účasť brať

v polemických, a márne sú všetky provokácie tých „vodcov“, ktorí všetku svoju silu, len ku ubitiu svojich rodných bratov používajú. My nechceme byť „vodcami“, len tichými pracovníkmi nie na roli národa dedičnej, čo je len frása, — ale vo svojom najbližšom okolí.

Ku každej práci sa potrebuje pokoj, by prospešnou byť mohla. Náš slovenský ľud nepotrebuje „vodcov“, tých má prez mieru až na dostac, ale potrebuje pracovníkov a pokoja. Nech každý vykoná svoju povinnosť voči ľudu nášemu vo svojom čínokruhu, a zaiste viacej mu osožil, jako všetky útoky, zvady, osočovania, boje o vodcovstvo. V našom slovenskom národe v skutku to tak vyzera, jako v republike Haiti, kde majú len samých generálov, ale žiadnych vojakov, a všetci generali sú analfabeti t. j. neznajú ani čítať ani písať, len sa biť.

V pokojnej práci našej ani v budúcnosti nebudú nás prerušovať systematické útoky nie našich nepriateľov, veď tí nám dajú pokoj, hja, tí si vedia prácu oceniť, lež útoky našich bratov, lebo po vavrinoch netužíme lež jediný cieľ náš vidíme v tom, že sme pre náš ľud osožnú prácu vykonali, bez toho, že by sme odmenu očakávali či s hora od „vodcov“, či s dola od ľudu.

A ľud náš bude sám sebe vodcom, lebo dnes má už dostatočné vzdelanie, ktoré si v spolupracovitosti a v spoluúčinkovaní nadobudnul, a dobre vie rozoznať falošnú lásku od pravej, rozozná aj tých falošných prorokov do náboženského rúcha oblečených, vo verejnosti, ktorí sa ale v úkryte z válova vládného napájajú.

Vyzvanie

ku predplateniu na naše časopisy: „Pokrok“, „Slov. Hospodár“, „Remeselnícke Noviny“ a „Noviny Mládeže“.

Účastníci tohoročného roľníckeho sjazdu v Skalici boli svedkami zaujatosti prítomných návštevníkov, a keď rečníci, prizvukovali vydávanie odborných časopisov, najmä hospodárskeho a remeselníckeho, všetci prítomní s tým súhlasili a potrebu toho uznali.

Ako prvým výsledkom sjazdu má byť uskutočnenie tejto žiadosti. Preto sme sa odhodlali hore menované časopisy jeden po druhom vydávať a síce tak, že prvý týždeň každého mesiaca výjde „Pokrok“ (na 8 stranách); na druhý týždeň „Slov. Hospodár“; v treťom týždni „Remeselnícke Noviny“ a vo štvrtom týždni „Noviny Mládeže“.

Predplatnú cenu na všetky 4 časopisy sme stanovili na rok 5 kor.

Spojenie týchto časopisov v jednu predplatnú cenu má ten základ, že všetky budú mať akúsi spojitost medzi sebou v pretríasaní politických, národohospodárskych a odborných udalostí, ačkoľvek každý zostane pre seba uzavretým celkom.

Každý priateľ pokroku, každý uvedomelý hospodár a remeselník, tak i každý vyššie túžiaci šuhaj a za duševným pokrmom túžiaci deva, nám prisvedčiť musí, že táto naša snaha zakladá sa na zdravom ponímaní potrieb nášho ľudu a preto obraciame sa s dôverou na všetkých účastníkov sjazdu, na všetkých našich priateľov, na všetkých uvedomelých roľníkov a remeselníkov, aby každý vo svojom kruhu, obci a okolí, čím viacej predplatiteľov na všetky štyri časopisy získal sa vy-

nasnažil, nám mravnú a hmotnú podporu získal, myšlienku našu všemožne šíril.

Všetky predplatky a príspevky budú v časopisoch uverejnené.

Aby však námaha a práca tiež čiastočne odmenená bola, ustanovili sme, že tým štyrom sbierateľom, ktorí najviacej predplatiteľov získajú, dáme odmeny. Máme na pohotovú 4 prémie, a síce: I. — 40 kníh; II. — 30 kníh; III. — 25 kníh a IV. — 20 kníh, ktoré dľa získaného počtu odberateľov rozdane budú štyrom sbierateľom. V prípade rovnosti počtu, rozhodne los.

Tiež prosíme o doposielanie odborných článkov, správ, dopisov a chýrov.

Redakcia a administrácia združených časopisov

„Pokrok“, „Slovenský Hospodár“, „Remeselnícke Noviny“ a „Noviny Mládeže“.

Process proti uhor. Rusinom.

Pravota proti 188 Rusinom obvineným, že chceli zapredať severovýchodnú stolicu ruskému cárovi, mala sa pojednávať 4. novembra, ale vraj z diplomatických príčin odložili ju až na 29. decembra. Súčasne odvolal fiskus žalobu proti 94 obvineným. Predsa však počet obvinených i svedkov činí dohromady 400 osôb a táto pravota náleží do radu processov, jaké sa zriedka i v Uhorsku vyskytujú.

Rusini, proti ktorým je process formovaný, patria k najubiedenejším národom Uhorska. Roľníctvo vynáša im v horách ešte menej než našim Slovákom v Trenčianskej a Oravskej, preto hľadajú si zamestnanie kde môžu. Vláda a veľkostatkári najímajú ich k najťažším robotám v lesoch: k rúbaniu dreva a jeho doprave po nebezpečných cestách s vrchov do dolín, k plavbe a vedení vorov po rieke Tise. Pri tom spokojujú sa Rusini potravou, ktorú dali bysme my niekedy sotva svojim osípaným.

Jako stoja duševne o tom svedčí najlepšie fakt, že sú takmer všetci analfabeti, t. j. neznajú čítať. Dáke rozširovanie národného a ľudského povedomia pomocou čítania je tedy vopred vylúčené.

Istý duševný život sústreďoval sa dosiaľ predsa v náboženstve a síce grécko-katolíckom. V poslednej dobe však začalo rusínske kňazstvo, odchované na maďarských školách zachádzať s Rusinmi neľudsky. Sami kňazi, duševne obmedzení, ktorí okrem stien a pustých chodieb kláštorného gymnázia a seminára sveta vôbec nevideli, stali sa hračkou v rukách politických úradov, porúčajúcich im maďarisovať. Materialismus kňazstva, odierajúceho i tak chudobné obyvateľstvo, many židovstva prispeli tiež k zostreniu protiv.

V takýchto neblahých pomeroch niet divu, že začali vidieť Rusini svoju spásu v pravoslávnej cirkvi ruskej.

Niekoľko modliacich kníh a náboženských brožúr stačilo fiskusovi, aby obvinil z veľe zrady všetkých prestúpivších na pravoslavie. Dôvodom bolo mu hlavne to, že ruský cáj je súčasne najvyššou hlavou pravoslávnej cirkve. Vládna a polovládna tlač rozpisuje sa ovšem veľmi z široka o budúcom processu a úmyselne zveľičuje vinu Rusinov, čítajúcich vraj a rozširujúcich i politické spisy ruské a všemožne agitujúcich pre veľkoruskú ríšu.

Narieka si pri tom vládna tlač na nevdak Rusinov, o nichž sa vláda všemožne vraj stará a s ľútosťou vzpomína minulosti, keď Rusini boli „najvernejším národom uhorským“.

Čo sa tej minulosti týka, tu môžeme poznamenat nasledovné: I o nás Slovákoch hovoria, že až do roku 1848 boli sme vraj spokojení, nič sme nežiadali, snášali sme strasti i slasti „spoločnej vlasti Uhorskej“. Áno, ponač ľud slovenský bol nevedomelým, slepo poslúchal a robotoval pred 48 rokom, trpel keď ho korbáčom pohánali k práci — tedy ovšem bol dobrý, poslušný. Ale teraz, keď sa hlási o svoje práva, pa-

triacie mu jako každému občanovi, teraz je neverný a vlast zapredávajúci. — Podobne má sa to i s Rusiami. Keď došla im trepezlivosť snášať najhrubšie útky a pokorovania, sú vlastizradcami.

Za hospodársku pomoc, poskytovanú vládou Rusinov, veru nemôžu byť tiež vďační. Lebo jestliže im jednou rukou podáva aj dáke tie hospodárske spoločky, predáva lacnejšie semená na sejbu, a hospodárske stroje k zemedelstvu, druhou rukou si to na nich desafnásobne vynahradi. Berie im slobodu voľného smýšľania a disponovania samými sebou. Pri tom najchudobnejšie rusínske obyvateľstvo trpí najviac. Vláda uzaviera s ním mzdové zmluvy v zime alebo na jar, keď nie je žiadna konkurencia pracovných síl, zamestnáva ho najťažšími prácami, jako je stavba hradských a železníc, platiac mu pri tom mzdu, u nás vôbec nemysliteľnú. A čo viac, aranžuje za rusínskeho obyvateľstva protistávkové sbory, ktoré vedie v čas žatvy na Dolnú zem, proti vlastným maďarským poľnohospodárskym delníkom, aby prekazila zvýšenie ich platu štrajkom.

Niet divu, že toľkými biedami utlačený ľud hľadá aspoň duševné a náboženské občerstvenie v cirkvi, v než s ním úprimne smysľajú. K.

Divadlo malých v Skalici.

Skalické školské diatky predviedli v oba vianočné sviatky vo štvrtok i v piatok *Vítazstvo Mesiáša*, hru v štyroch dejstvách, napísanú drom L. Okánikom pre slovenskú dospievajúcu mládež.

Obsahom kusu je známy dej, narodenie Ježišovo v Betleheme, z obavy Herodesovej o jeho trón, na ňomž udržoval sa hlavne násilím, účasť betlehenských pastierov pri oslave narodeného Ježiška v maštali a prinesený mu hold troch cudzích kráľov.

Nacvičenie hry a jej prednes bol, — vďaka režisérke pani drovej Blahovej — nielen bezvadný, ale priamo neočakávaný, čo je tým obdivuhodnejšie, čím ťažšie možno sovcvičiť do súhry detí rozličných pováh a rozdielneho vzdelania.

Niekoľko novôt bolo na tohoročnom detskom divadle, medzi ne patrí i vystúpenie dievčienec v mužských úlohách. Sotva ktorý chlapec bol by tak prirodzene, nenútené a s takým efektom podal Herodesa, jak to učinila Marka Bránecká. A rímsky vojak Samson v osobe Marxy Kadlečkovej veru snadno presvedčil každého, že i dievčence môžu byť vojakmi, keď už sa hovorí o ženskej rovnoprávnosti. Herodes šíril okolo seba opravdovú kráľovskú dôstojnosť; jeho manželka Mariena a dcéra Kleopatra niako nezostaly za ním, najmä čo sa dvorných toaliet týka. Rovnež ostatné tri veličenstvá, kráľovia prišli z východu, chválili sa svojmu stavu primerane. Rodičia diatok, bývali

„starí“ herci s obdivom pozierali na mladé pokolenie, na svoje vlastné deti a ľutovali, že mladost im tak chytro utiekla, nedovolujujú im stále vystupovať pri hrách.

Hry zúčastnily sa nasledujúce skalické diatky:

Marka Bránecká, Terka Bránecká, Zuzka Hránková, Betka Forísková, Marka Kadlečička, Janek Chorvát, Fera Buchta, Jozef Loveček, Jan Buchta, Pavel Kučera, Jan Osvald, Vladko Blaho, Anna Kadlečikova, Fera Novák, Andelčikov hrály: Adela Ši nich, Alžběta Osvaldova, Eva Hránkova, Andela Nováková, Betka Chorvátička, Terka Kadlečikova.

Zvláštnej vďaky zasluhujú skalické dámy slovenské, ktoré zhotovily detskú garderobu a z nepatrných prostriedkov vyobliekali deti na opravdových kráľov a nebesťanov.

Výsledok bol primeraný námahu, navčieniu vynaloženej. Návštava po oba dni veľká. Prvý deň vybralo sa 115 a druhý deň 40 korún lebo púšťalo sa mnoho detí i za 2—4 haliere do sálu. Detí bolo asi 400! Po hre, zakončenej vianočnými spevami a živým obrazom, predstavujúcim poklonu pastierov Ježiškovi, vystúpily štyri úplne osatené deti: chlapec Dráb-k z Dol. majerov, otec v Uniontown, Pa v Amerike, dievčence Hrebíčková z Hor. majerov, Vojtechova z Predmestia, Jursova z Hor. majerov a ďakovali správe Katolíckeho Kruhu za dary, prajúc šťastných sviatkov. Okrem toho rozdalo sa vychádzajúcim zo sálu deťom prvý večer za 16 K cukrovia a pečiva.

Čo nového doma.

Stará koalícia a národnosti.

Spojená opozícia nedávno zase prejavila nesúhlas s vládou stranou. Avšak nie snád v boji proti utlačovaniu pospolitej triedy obyvateľstva krajiny, ani nie proti obmedzovaniu práv občanských, ale preto, že keď sa gróf Tisza pokonal s Horvatmi, chce sa ešte pokonať i s Rumunmi a Nemci.

Toto je pánom grómom a magnátom zo strany opozície proti srsti. Ako by aj nie! Veď keď oni boli u vládnych válovoch, nebolo väčších prenasledovateľov národností, akými oni boli; to sme my Slováci najlepšie zkusili. Veď Tisza to z dobrej vôle sotva urobil, že Horvatsku dal zase samosprávu a učinil dajaké ústupky, lebo to vyžadujú terajšie pomery medzi južnými Slovanmi na Balkáne; a že sa s Rumunmi pokonáva, je tiež len výsledkom politiky balkánskej a najmä kráľovstva rumunského, a iste, keby boli teraz pri vesle páni šovení z opozície, museli by tiež tak pod nátlakom pomerov urobiť. Dobrovoľne to neurobi žiaden.

Nuž ale, keď páni z opozície zazlievajú

toto grófovi Tiszovi, je dôkazom toho, akými nepriateľmi národností, slobody a pokroku oni sú; ich boj proti vláde je len bojom o masťné hrnce; o polepšenie stavu v krajine, vôbec o zájmy ľudu im neide. Šovén a džentrik zostane šovénom a džentrikom, v ktoromkoľvek tábore sa nachodí.

Ano, mala by sa opozícia ozvať, mala by sa zaujať za tieto ústupky, mala by bojovať proti týmto pokonávaniam, ale nie preto, že ich vláda činí, ale preto, že není sú dostatočné, že sú len polovicaté a tiež nie pre všetkých.

Prečo by to, čo gróf Tisza núka Rumunom a Nemcom, nemalo i Slovákom byť dopriane? Či azdaj Slováci neplatia tak dane, nedávajú vojakov, nesnášajú všetky farchy tak, ako Rumuni a Nemci? Hja, bračekovci! To je už dačo iného! Juhoslovania majú za chrbátom balkánske slavianske štáty, Rumuni ale kráľovstvo rumunské, ktoré štáty teraz zmohútnely a majú vliv i na našu državu. A koho majú Slováci za sebou! Nikoho! Len sami na seba sú odkázaní.

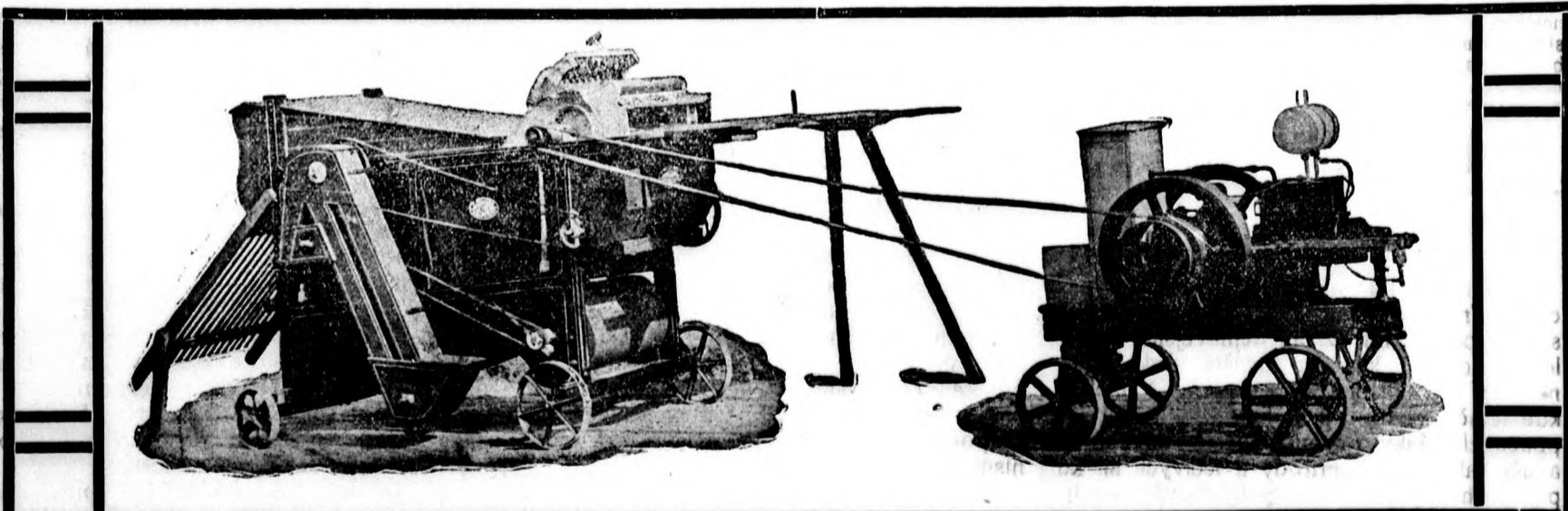
A či sa aspoň medzi nami dajako pracuje na uskutočnení našich nárokov? Je toho málo, veľmi málo, ba skoro nič. Ovšem, že sa pracuje, ale ako? Myslíte, že keď katolícki predáci poštvú ľud na evanjelikov a evanjelickí zase na katolíkov, že s tým budeme napredovať? Tam máte prešporské stoličné volby! Alebo sa nazdávate, keď naši konservatívni predáci hromžia na západoslovenských pokrokových ľudí a seju nevávisť, že s tým privedú nás o krok bližšie? Horkáže bryndza! Oni všetci ženú vodu na mlyn šovénsky a tie už potom somelú naše nároky na otruby, s ktorými nás samých krmí budú a už aj krmia.

Na príklad. Ľudová strana sa zase v „Kresfane“ prihovára Slovákom a trepe na bubon národnostnej otázky. Ahá, vieme; blížia sa voľby, treba už predpracovať a myslia si, keď prešporská „sekcija“ už rozorvala Slovákov na dva náboženské tábory, že bude im ľahko získať niekoľko mandátov na Slovensku. Sľubujú zase národnostné ústupky, ale vieme všetci, že sľuby sa sľubujú a len blázni sa radujú. Koľko bude na Slovensku tých bláznov, čo im uveria?

Koľkokrát nám už sľubovali, toľkokrát nás oklamali. Pamätáte sa, keď boli v koalícii pri vládnych válovoch, kto bol najväčším nepriateľom Slovákov? Kto nám spôsobil to najväčšie príkorie, žaláre a tisícové pokuty?

Zopýtajte sa tých, ktorí boli po žaliaroch honení, o svoj možný majetok ozbjani, zárobkov a chleba povzbavení, prenasledovaní a pokutovaní, — oni vám to povedia, jestli sami neviete.

A potom, akú súvislosť to má, keď ľudová strana v svojom plátku ukazuje maďodový motúzok a její vodcovia pri delegáciach a v snemovne napadajú vládu, keď ona kúšťok z toho motúzka ponúka hoc i nie

Nové osvedčené benzínové 3-4HP mláťacie složenia s dvojím čistením.

Najväčšia jednoduchosť je v tom, že složenie toto je o mnoho lacnejšie ako od iných firiem. Veľká výkonnosť, istý chod, najväčšia trvanlivosť následkom volnobežného motoru.

2 ročná záruka

Mnoho pochválných uznání a vyznamenání. Benzínové motory 2—10 HP tiež pojazdne. Všetky hospodárske stroje najlepšie kúpite u

JANA PELIKÁNA První moravsko-novoveská továrna na stroje v Mor. Novej Vsi u Břeclavy

všetkým, ale predsa niektorým? Kto tu cigáni a luže? Ti ľudáci predáci v opozícii snád nie? Teda len garda „Kresfana“.*)

Pozor Slováci! Nedajte sa balamútiť! Zkúsenosť vás už mohla poučiť. A čo platí o ľudovej strane; to platí o celej slávnej opozícii. Čo Tisza stvára, to mi není vhod. Ale či oni dačo lepšieho konali keď boli pri vesle?

Tisza ich nechá vyhadzovať: a oni nevyhadzovali našich národnostných poslancov? Tiszové volebné právo není im dost demokratické; a jejich plurálne bolo lepšie? Vedú boj proti osnove tlačového zákona; a neprenasledovali oni kde jakú myšlienku, ktorá nepasovala do ich krámu a nespotovali už stávajúce zákony? Hlásajú rovnoprávnosť, a keď vláda chce kúštok tej rovnoprávnosti volakomu dať, oboria sa celou svojou silou proti nej!

Ej, je to len boj o masné hrnce! Nič iného. Grófi, veľkostatkári, džentrici a tutti quanti šoveni, nedajú nám zo svojej vlastnej vôle nič, či sú oni v tej, či onej snemovej strane. Ľud sám si to musí vydobíť!

Preto ešte raz: pozor! Odhodte vaše malicherné sváry, buďte snášanlivými, fahajte za jeden povraz, bojujte spolu, staňte si pleco k plecu, len tak dosiahnete váš cieľ. Kravu, ktorú jeden za rohy, druhý za nohy fahá, obyčajne tretí bez námahy poďojí a tým dvom sa vysmeje.

Nedajte sa vysmiať! — ý. —

Bratom slov. roľníkom a remeselníkom v Šaštíne v Strážoch a okolí.

Organisácia nášho kapitálu.

Peniaze sú plodom práce, odmena námahy.

Peniaze sú prostriedkom hospodárskym medzi prácu dávajúcimi a pracujúcimi.

Peniaze vyrovnávajú mezery, povstale v hospodárstve roľníka, remeselníka. Každý podnik potrebuje groše; staviaš, musíš mať groše; kúpiš, bez peňazí sa neobídeš, rozširuješ dielňu, verštat, musíš do toho vstúčiť peniaze.

Peniaze sú majetkom dnes aspoň tak vážnym a cenným, jako grunt, zem, roľa.

Ano, peniaze sú majetkom vážnym, veľkým, neobstojí porekadlo, že zem je zem a grunt neshorí, nevezme ho voda, nepadne na cene. V dnešnej dobe už tento názor neobstojí!

Zem, grunt má cenu dvojakú, jako ži-

*) A čo teprv „Alkotmány“ píše proti národnostiam, to je už nehanebné. Ale nechcem obecnosť rozčulovať s opakovaním jeho výronov; krv by musela vzkypieť každému, kto má troška národného citu.

BESEDNICA.

Jak zhubnu?

Zatím, co jiní národové — a sice speciálně Francouzové a Němci — k nejvyššímu svému prospěchu užívají nejnovějších vynálezů v ohledu každém, zvláště však hygienickém, což možno tvrdit hlavně o Němcích, kde téměř každý jejich časopis přináší lid poučující články o vymoženostech nové doby a učí, jak využití přírody a léčivých sil ku prospěchu svému, nemá český člověk mnohdy ani zdání o epochálních vynálezech doby nejnovější!

Nikde neslyšíme na příklad ani slůvka o světovém vynálezu prof. Bergonié a též i v časopisech marně hledáš příslušné pojednání, zatím co Němci nejen že používají skvělých výsledků vynálezu tohoto, jichž v odtučňování pomocí elektric. stroje Bergonié docílili lze, nýbrž i vynález týž si zvelebili a praktičněji upravili přidáním nových předností z praxe a vynálezů berlínského Dra. Nagelschmieda.

A přece kolik našich lidí týráno jest zbytečně objemem svého těla, kolik mrzutých a roztrpčených jest pro mimovolnou tloušťku!

vitefka ľudu, jako matka, dávající chleba svým obrábateľom, a jako nevyčerpatelná studnica pokladov, jako prameň zlata, peňazí. Obrábame teda zem pre chleba a pre peniaze zároveň. Keby nám zem neodonášala toľko, aby sme jedru čiastku úrody mohli speňažiť, stalo by sa naše hospodárstvo nedokonalým, hospodársky život v dnešnej forme bol by nemožným a štáty, krajiny navrátil by sa musely do nekultúrnych dob, v ktorých nebolo ani chleba, ani peňazí dostatok, a malí ľudia skoro ani peniaze neznať, ale len jednotlivci ich shromažďovali, skrývali, zakopávali.

Cena zeme len dotiaľ bude stúpať, dokiaľ sa ľud zemou nenasytí a dokiaľ budú plodiny zeme v takej hodnote, ktorá obráti sa na peniaze.

Zem a peniaze sú složkou hospodárskeho života malých ľudí, z nichž sa náš národ slovenský skladá.

Roľník a remeselník, zem a peniaze v rukách týchto dvoch stavov sú základom blahobytu, šťastia a hospodárskej neodvislosti nášho pracujúceho, zem udržiavajúceho a peniaze vyrábajúceho ľudu.

Zem práve tak jako peniaze musí si cenit každý roľník a remeselník; kto pokúsil by sa odlúčiť jedno od druhého, zničí obidve a podkope životné základy nášho ľudu. Pomáhajúca a pozdvihujúca práca, jako i všetky skutky, ktoré smerujú k tomu pomôcť, z úžery vymaniť, osamostatniť náš ľud, postavíť ho na vlastné nohy, stvoríť mu po podmienky slušného živobytia a ľudskej dôstojnej existencie, musia sa ubierať týmto smerom, touto cestou. Význam zeme a význam peňazí sú tým predmetom, ktorý vždy a všade musíme rozberať, prednášať a takto ľud k novodobému hospodárskemu pokroku pripravovať.

Naučiť ľud správne pochopovať túto otázku a vychováť ho k tomu, aby získaný groš a prebytok svojej námahy a práce dobre, rozumne a užitočne vedel opatriť, uložiť, alebo investovať, musí byť snahou vedúcich ľudí a opravdových, obetavých priateľov ľudu.

Jedno je isté: náš ľud vie pracovať, zarábať, šetriť, hospodáriť, ale s uspokojeným grošom nevie ešte rozumne, hospodárne nakladať! Peniaze naše, náš kapitál je roztratený, roztrepaný, po svete, po cudzích krajoch u nespoľahlivých ľudí.

Máme pomerne peňazi dost, ale nie sme im pánom, nerozkazujeme a nenakladáme s nimi dl'a potreby a výhod, ktoré sa nám poskytujú!

Čo to znamená? To je toľko, že peniaze roľníka a remeselníka a tiež i delníka,

teda malých ľudí, musia sa účelne shromažďovať, aby sa staly kapitálom, totiž hromadou peňazí, ktoré by sa aspoň po bok mohli postaviť tým ohromným kapitálom a hromadám zlata, ktoré dnes svetom vládnu!

Malí ľudia musia sa organizovať, musia sa spájať každý so svojou trochou, aby z mála stvorili veci veľké a uchránili sa pred veľkokapitálom. Prvá podmienka tejto organizácie je šetrnosť, opatrnosť a šporovnosť malých ľudí!

Hotové peniaze dnes už neukladajú sa do truhlí na dno, do jačmeňa, do pece a za rošt, neskrývajú sa do starých biblií, ale nesú sa do banky, do úverkového spolku, do sporiteľne, do pomocnej pokladnice, aby tam boly opatrené a aby tam niečo niesly.

Vyspelosť a neodvislosť národov posudzuje sa dnes podľa množstva uspokojeného kapitálu. A koľkože majú naši roľníci, remeselníci uvoľneného svojho kapitálu? Je to obnos hanebne malý, ani nie celých 100 millionov. Čože je to na náš počet, na našu pracovitost a sporivosť?! Všetky naše ústavy a banky nemajú viacej vkladov ako 100 millionov. Jedna viedeňská lebo peštianska banka má viacej základného kapitálu, nežli celý náš národ má svojich úspor!!

Kde sú teda peniaze nášho ľudu? Vo svete, v ústavoch cudzích, nenašských, nepriateľských!

Až v 12-ej hodine začali naši vedúci ľudia rozmýšľať, až iní mali naše zbožie v snopoch poviazané, my chytili sme sa do sbierania kláskov, v potu tvári nasbierali sme niekoľko kýstiek, malé sú naše hrstočky, ale sú naše!

Toto sú naše spolky úverkové, naše slovenské banky, naše peňažné ústavy.

V týchto ústavoch vidíme náš organisačný kapitál!

Do nedávna len nemali sme žiadneho poriadku v našej domácnosti, nevedeli sme ani čo máme, neznať sme našu hospodársku silu a netruľali sme si nič podniknúť a keď podnikli sme, pre nedostatok prostriedkov trpeli, trtili sme a podnik padal. Tam kde nebolo organizovaného kapitálu slovenského (nemyslite: kapitalisti, boháči, jako v Amerike, lebo takých u nás niet a slovenský národ nemá millionárov!) tam všetko hynulo, schlo, jako bylina bez vody a telo bez krve!

Preto naše podniky priemyselné, obchodné neriasly, nezmaňaly, sa ale len živorily, krpately a zmieraly, nemaly životnej šťavy. Keby naši národohospodári, bankári, finančníci boli pred 25 rokami išli

K vyplnění mezery naší nevšímavosti stůtež zde tyto řádky:

Dosud byly pouze dva prostředky proti tloušťnutí a sice: léčení postem a léčení pohybem.

Ku zvýšení efektu podávala se také nějaká minerální, počistující voda.

Oba tyto druhy léčby jsou ale pravým mučením pro pacienta, tak že než-li by se tomu podrobil — utíká se raději k různým pilulkám a jiným, novinami ohlašovaným prostředkům, při kterých netřeba nějaké diety se podrobiti, které ale šmahem lidský organismus porušují a kazí.

A není divu, že pacient nerad podrobuje se ku př. nějaké léčbě pohybem, dalekými procházkami! Je-li již někdo přebytečným tukem zatížen, již tím je pohodlnějším a jsou takovému člověku daleké procházky nebo túry do hor velkou útrapou.

Povázíme-li ještě, že má-li se potkat léčba s výsledkem, nesmí se nemocný oddat ani delšímu odpočinku, ani dle chuti se najíst a napít — tu snadno uznáme, že podobné léčby jsou těžko splnitelné a že je třeba notného sebezapření a pevné vůle se strany pacienta.

V mnohých případech je také tloušťkou zatížený člověk i jinak churav. Trpívá dy-chavičností, bolestivostí nohou, hlavně v

kloubech a vůbec různými chorobami, jež přílišné hromadění tuku na celém organismu zavinuje.

Takovému člověku je mukou každá námáhavá léčba odtučňovací!

Drahé léčení v lázních, hlavně v Lázních Mariánských, má sice úspěch, ale mnohdy ne příliš trvalý a mimo to nemůže si ho každý popřáti. Proto je pro svět „tučňáků“ velkou vymožeností a opravdivým dobrodiním nový vynález stroje „Bergonié“.*)

Po léta zkoušel a bádál prof. Bergonié, chtěje vynalézt léčbu odtučňovací, při níž by léčený nebyl namáhán a mučen.

A výsledek jeho bádání jest překvapující! Nemocný, aniž by se jakou prací namáhal, aniž by měl pocit umlčení po intenzivní nějaké lopotě, podrobuje se pomocí stroje Bergonié rhytmickým pohybům a smršťování svalů, které plně každou námáhavou práci nahrazují.

Tato kontrakce svalová, elektrickým, stejnoměrným proudem vyvozená, jest naprosto bezbolestná.

Nemocný sedí v pohodlné lenošce a může se i klidně dřímotě oddati.

Léčení trvá 4 až 6 týdnů, s jednou neb

*) Elektric. odtuč. stroj „Bergonié“ jest k použití v Olomouci v novém hyg. kosmet. Ateliere „Edison-Kino-Palace“.

do Ameriky, do báječnej, modernej školy životnej, ktorá z národa zdeptaného, skoro zničeného robí zázračných Pudi, hospodárov, remeselníkov, finančníkov, bankárov, kupcov, fabrikantov „bussinesmannov“, umelcov, obchodníkov, redaktorov, svetových Pudi!! . . .

Zanedbali to, nežili s národom jeden život, nemali s ním spoločných potrieb a nestarali sa o jeho zárobok, o jeho úspory.

Jak s prácou tak i s úsporami slúžime cudzím, nepriateľom a nie sebe! Musíme byť svoji, svoji celí a vo všem.

Nedostačí volať: ja som Slovák, ale konať i žiť ako Slovák.

V malom národe musí sa organizovať každý cent, každý halier, chceme-li vykonať veľké veci, musia naše malé sily v jednom smere účinkovať. Všetci musíme mať jedno pred sebou: shromažďovať plody našej práce, dávať do kopy krvopotnú mzdu pracujúcich rúk slovenských, snášať naše groše do našich ústavov, zakladať takéto ústavy a spravovať našim ľuďom majetok, spravodlivo a poctivo, stavať takto obranné bašty nášho života hospodárskeho, robiť nášho človeka neodvislým a majetkovo zabezpečeným!

Z tejto potreby povstali peňažné ústavy slovenské. Tak na Myjave „Myjavská banka“ a „Nová banka“, v Trnave „Hospodárska banka“ a „Ľudová banka“, v Malackách „Ľudová banka“, v Lúčenci „Všeobecná banka“, vo Veľkých Levároch „Roľnícka a priemyselná banka“, v Skalici, „Obchodná banka“ a jej filiálka v Holíči atď. V Šaštíne tvorí sa „Šaštínska banka“, vlastne otvorená bola jako základ tejto budúcej samostatnej banky „Filiálka roľníckej a priemyselnej banky vo Veľkých Levároch“, blízko kláštora, v dome pani Saydlovej, vedľa lekárne. Tieto ústavy pomáhaly a pomáhajú založiť jeden druhý, vypomohly si peniazmi, kým sa naši ľudia báli vložiť svoje peniaze do základní bank a upísať účastiny na akciový kapitál!

Dnes už nebojí sa ani sedliak na zostalej dedine upísať akciu do peňažného ústavu a síce z nasledujúcich príčin: Nevypláca sa strkať všetky peniaze do zeme, keď ju nemá kto obrábať, není radno mať celý majetok v zemi, v roľách; dnes musí každý mať nejaký kapitál pohyblivý, lebo v hotovosti, lebo v účastinách, jako sa hovorí v papieroch!

V slovenskom ústave sú i akcie i vložené peniaze bezpečné, isté. V Uhorsku je ťažká kríza hospodárska, neúroda, živelné pohromy, dažde a povodne, nešťastná

dvojí aplikácií denní, najprve po 15 — 20 min. pozdžej i 40 — 60 min. Pacient pociťuje najprve dosti príjemné, lehoučké svädění, ktoré ale v niekoľkých minútach, jakmile je proud elektr. pevně stanoven, přestane.

Téměř všechny svaly těla jsou rytmicky oživeny a povzbuzeny. Následuje stále natáhování a smršťování svalů, v minutě až šedesátkrát, aniž by při tom pacient byl namáhán.

Může čisti, kouřiti, a baviti se, bez ohledu na léčbu, která není nijak obtížná aniž nepřijemná.

Žádná práce, ani pravá práce fyzická nemůže přivoditi takové rychlé změny látek a protřesení všech svalů, jako takto upravený proud elektrický!

Zvýšený tep pulsu a trochu rychlejší dech uklidní se v malé chvíli po ukončeném sezení. Léčený se cítí jakoby znovu zrozen, není pranic unaven a jeví právě velkou chuť ku práci nebo namáhavému pohybu. Prvním léčebným dnem počínaje, možno jasně kontrolovati úbytek váhy pacienta. První dny možno poznati 400—800 gr úbytku po každém sezení, tedy asi 1½—3 kg. týdně.

Pozdžej ubývá léčený pomaleji, ale po celkové léčbě možno konstatovati úbytek 15—18 kg!

politika hospodárska, skoro jednoročný válečný stav, millionové výdavky na zbrojenie uvrhly krajinu do strašnej biedy. Od rokov 70-tych nebol v Rak.-Uhorsku taký nedostatok peňazi, jako tento rok a jaký iste bude aj na budúci rok!

Ústavy nesolidno založené padajú, slabšie klesajú, práskajú.

Celý rad bank a sporiteľní maďarských padnul behom rokov 1912 a 13. s veľkými ztratami.

Balkánsky válečný ruch, vyberanie vkladov, strašenie a hrozby nepriateľov neotrasly našimi bankami; nielen že nepadla ani jedna, ale ani na vkladoch neklesly.

Banka „Tatra“, ktorej hrozil pád pre ztraty u Rovnianeka v Amerike a ktorú židia a maďaróni už pochovávali, vypustením nových akcií za K 800,000 prichodí k novému životu a nikto neztratí u nej ani haliera. Preto nemajte strachu o vklady v Senici a nevyberajte ich.

Vklady našich bank behom minulého roku postúpily, i rezervy sa zvýšily!

To je znakom solidného, poctivého vedenia a dobrého šafárenia.

S postupom vkladov v našich ústavoch musí sa zvyšovať aj bezpečnosť i istota týchže, musí sa podpierať zodpovedajúcim základným kapitálom.

Za bezpečnosť uložených vkladov ručia účastinári složeným kapitálom a celým majetkom ústavu.

Má-li niektorý ústav vkladov K 200,000 a základný kapitál len K 20,000 nie je to celkom správne, lebo garancia tých 200,000 K je malá, slabá.

To znamená, keď sa zvyšuje dôvera ľudu a vkladatelia vždy viacej ukladajú, musí správa pomýšľať na to, aby túto dôveru a istotu vkladov do opatery uložených a na zúrokovanie ošetrovaných peňazi posilnila a zabezpečila. Toto sa deje tým, že ústav vypustí nové akcie, nové účastiny, aby za tieto strženým kapitálom, vkladovú sumu kryl a dal sebe dostatočné prostriedky ku ďalším finančným obchodom a ku zveľobovaniu svojich podnikov.

Roľnícka a priemyselná banka vo Veľkých Levároch bola založená roku 1909 Dr. Pavlom Blahom, krajinským vyslancom okresu svätójánskeho.

V celom tomto kraji nebolo našského ústavu ľudového. V dobách neslýchanej lacnoty peňazi platili naši ľudia úrok 8% a z vkladov dostávali 3%; tak boli roľníci a remeselníci odieraní!

Levárska banka založená bolo pôvodne s 50,000 korunovým kapitálom. Široké vrstvy

Mimo to ale nutno vzít též v úvahu to faktum, že celkový stav léčeného značně se zlepšil. Nespavosť, která obyčejně člověka přetřnělého pronásleduje, zmizí hned v prvních dnech léčby. Bolesti neuralgické, migrena atd. atd. buď úplně přestávají, neb málo-kdy jen se dostaví. Znetvořené klouby, křečové žíly a těm podobné defekty, následkem rychlé přeměny látek v těle, buď úplně nebo částečně zmizí, aby se už neopakovaly. Každý lékař musí po léčbě při prohlídce léčeného konstatovati, že nastalo naprosté zlepšení celkového stavu a hlavně možno pozorovati příznivou změnu na srdci, tukem obtížněm.

Rovněž duševní nálada léčeného se zlepšil. Dříve byl nad svým stavem přímo zoufalým vida, kterak všechno jeho úsilí bylo marné; ať už běhal, ať se potil, ať se postil, koupal a masážím podroboval! Nyní ale vidí, že při léčbě strojem Bergonié, léčbou jednoduchou, pohodlnou a nanejvýš účelnou a zdravou, celý jeho stav se zlepšuje. Není divu, že stává se zase veselým a spokojeným! Nejcennějším však při celé léčbě jest to faktum, že stroj systému Bergonié docela napodobí těžkou práci fyzickou s výsledky, možno-li lepšími, než-li má práce skutečná, a při tom že léčený není ani dost málo namáhán neb inkomodován!

ľudu s radosťou uvitaly zalozenie ústavu, obrátili sa k nemu s dôverou a láskou.

Prvý následok bol, že všetky okolité ústavy snížily úroky od požičiek, najšampv o 1% neskoršie o 2%; získal tedy ľud, lebo dostal sa ku lacným 6 procentovým požičkám a vkladateľom zvýšil sa úrok hneď na 4% zo sta.

V roku 1910-tom vypomohla s lacnou požičkou „Levárska banka“ spolujateľom veľkostatku a hory v Mariathálu v obnose korún 130.000. V tomto samom roku prevedené bolo zvýšenie kapitálu o 50.000 korún, medzi akcionárov pritiahnutí boli členovia zo Sv. Jánov, Sv. Jura, z Hasprunky, zo Závodov. Mali sme tedy kapitál K 100.000. Ale úlohy banky rástly a rýchlo sa množily. Semeno zakladateľmi zasiat padlo na úrodnú pôdu, vzkĺčilo a pri pečlivom ošetrovaní našich usilovných a sporivých roľníkov a remeselníkov vyrástlo po krátkej trojročnej dobe v mohutný strom, pod jehož konáre schádza sa slovenský pracovitý ľud, v jehož tóni hľadá úľavu vo svojich hmotných biedach a nalezá pomoc a posilnenie v jeho zdarnom ovocí.

V zpráve o III. obchodnom roku takto prihovára sa správca Dr. P. Blaho k valnému shromaždeniu:

Levárska banka postavená na široké základy ľudové i so svojimi akciami, — ktoré sú výlučne v rukách tried výrobných — jako aj malým úrokomerom a celým vnútorným vedením, zodpovedá myšlienke ľudovosti a hodnote malého človeka. Malí ľudia, sdružení v spolok a vedení myšlienkou hospodárskej emancipácie a finančnej neodvislosti privádzajú sa organizáciu svojej práce a svojich peňažných prostriedkov na dráhu života, na svobodné zápasíšte veľkých i malých tam, kde rozhoduje peniaz, zlato, majetok a kde cena človeka meria sa dľa schopnosti práce, šetrnosti a hmotnej vyspelosti.

Pozrite len ako stúpaly vklady Levárskej banky.

V roku 1909 . . .	K 53.000.43
„ 1910 . . .	„ 238.877.88
„ 1911 . . .	„ 463.395.62

Dostatok peňazi umožnil nám podniknúť veľkú myšlienku! Hlad po zemi je všeobecný v tomto kraji, zvlášte kde roľník a celé obce trápia a boria sa v živom piesku, nemajúc kúsok lepšej úrodnejšej zeme — čo lepšie všetko majú páni! I v tomto ohľade chceli sme odpomôcť a poskytnúť ľudu dobrej zeme, preto pod vedením Levárskej banky utvorila sa spoločnosť, ktorá prenajala od grófa Wenckheima pánsstvo vo výmere 1800 uh. jutár, rozparcelovala ho a dala roľníkom do prenájmu. Asi 120 maloroľníkov dostalo sa k zemi, k lukám.

Týmto zlomený bol kapitalismus a veľkopánsky odpor proti malým roľníkom a učiněný prielom do výlučnosti židovských veľkopachtérov.

V roku 1912. navrhnuté bolo zvýšiť znovu akciový kapitál o K 100.000. Toto povýšenie prevedené a ukončené bolo behom roku 1913., tak že dnes základný kapitál banky obnáša K 200.000.

V tomto roku založená a otvorená bola filiálka Levárskej banky v Gajaroch, ktorá pod vedením tamojších roľníkov sa zmáha a blahodárne účinkuje.

Levárska banka v Gajaroch financovala a do poriadku dala Potravný spolok,

V r. 1912. obnášaly vklady K 565.526.43 tedy dobre vyše ½ miliona korún!

Levárska banka požičala na zmenky (vexle, nóty).

V roku 1909 . . .	K 41.603.59
„ 1910 . . .	„ 129.015.—
„ 1911 . . .	„ 205.065.86
„ 1912 . . .	„ 298.951.—

Na úpisy — obligácie požičala v poslednom roku 1912. . . K 77.263 —

Na hypotéky, to jest na intabulované nemovitosti v r. 1912. . . K 189.813.93

Pokladničný obrat v r. 1912:

K 3,209.534.88

Dnes tento obrat činí iste už okolo 4 1/2 mill. korún!

Cistý zisk obnášal;

v roku 1909 . . . K 1.175.60

„ 1910 . . . „ 3.213.92

„ 1911 . . . „ 5.049.35

„ 1912 . . . „ 11.508.11

Dividenda na akcie vyplatená bola 4% 5% a 6% v roku 1912.

Reservná základina obnáša dnes už K 20.000.

Reservná základina je tiež majetkom účastinárov a ona tvorí vnútornú hodnotu akcie, sem patrí i domová základina K 2000 a pensijná základina asi K 1000, s touto rezervou a iným majetkom banky vystúpila hodnota akcie na K 110 za kus

Za túto cenu sú akcie II. emissie u jednotlivcov ešte k dostaniu, ak by týchto nebolo, noví údovia výmenečne za starú cenu budú preznačení na akcie III. emissie!

Vklady *Levárskej banky* obnášajú dnes okolo nového roku asi K 800.000.

Okruh našej činnosti sa rozšíril a rozvetvil na všetky strany, súčasťníci sme sa pri emisiách akcií *Mešťanskej banky* v Trenčine, *Nadľackej banky* v Nadľaku, pomáhali sme pri založení *Slovenskej Záložne* vo Viedni.

Vypomohli sme spolku *potravnému v Levárkach*, opatrujeme domovú základinu *potravného spolku v Sv. Jánoch*.

Naši akcionári siahajú od Sv. Jura k Trajlinkom, k Húškom, k Tomkom a k Vallom a do Lakšárskej novej Vsi. Organizujeme Kuklov, Čary, Smolinsko, Straže, Štepanov, Dojč a Búr Sv. Mikuláš a Peter jako sesterské blízke obce *Šaština*.

Žiadosť našich akcionárov, vzťahujúce sa obchody banky, potreba kapitálu v meste a na okolí, pomoc ľudu a stávajúcim už spolkom vyvolaly založenie Filiálky Levárskej, Rolníckej a priemyselnej banky v Šaštine.

Svrne s úverkovým spolkom, ktorý chceme napomáhať a nie prehltnúť, pokračujúc v zásadách ľudomila a pracovníka Makása, ktorý spolu s Dr. P. Blahom už pred 7 rokami vyslovili myšlienku „*Šaštínskej banky*“ samostatnej, neodvislej, jako ústavu pre šaštínsky, stražský a okolitý ľud prepotrebného oznamujeme, že otvorili sme

zaznačenú *Filiálku* v dome

pani Saydlovej vedľa apatičky.

Filiálka bude sa zaoberať so všetkými bankovými obchodami!

Prijíma vklady na zúrokovanie, platí 4 1/2% zo sta do 3000 kor. od vkladov vyše 3000 kor. najmenej na dobu jedného roka uložených platí 5% zo sta.

Požičiava na zmenky (veksle), na obligácie čili úpisy.

Požičiava na nemovitosti lebo intabulácie.

Požičiava na zálohy, totiž na cenné papiery, štátne obligácie, akcie.

Mení cudzozemské peniaze, jako doláry, ruble, marky a franky za najvyšší kurs.

Vypláca americké poukázky, cheky, zasiela peniaze do Ameriky.

Úraduje sa každý deň aj v nedeľu dopoludnia od 8-ej do 12-ej hodiny.

Vo správe filiálky zasedajú posiaľ páni: *Mikuláš Raška*, garbiar a majiteľ domu v Šaštine, *Stefan Hájek*, bednársky majster v Šaštine, *Ján Havlíček*, roľník ve Stražoch a *Ján Juračka*, roľník ve Stražoch.

roztrpčených jest pro mimovolnou poukázku

Výťah zo stanův banky:

§. 3. Cieľom spoločnosti je: podporovať roľníctvo, priemysel a obchod, poskytovaním lacného úveru, napomáhať sporivosť prijímaním a zúrokovaním vkladov.

§. 10. Účastiny sú nedeliteľné a znejú na meno. Každý účastinár je v pomere svojich účastín vlastníkom celého majetku spoločnosti.

§. 21. Každá účastina zabezpečuje na valnom shromaždení jeden hlas.

§. 22. Na valnom shromaždení nesmie nikto viacej hlasov uplatniť jako 50. Teda keď má niekto 100 akcií, môže len 50 hlasov odovzdať. Účastinára môže zase len člen účastinár zastupovať.

Plnomocenstvo musí byť písomné!

Hodnota akcií „*Levárskej banky*“ cení sa na teraz na kor. 110 za kus. Z rezervy obnášajúcej kor. 20.000 pri 2000 kusoch akcií pripadá na jednu akciu kor. 10 s iným majetkom banky jako zariadením, a movitosťami vystupuje cena akcie ešte vyššie. Kto si chce starú akciu kúpiť, musí za ňu dať najmenej kor. 110 za nižšiu cenu ju vôbec nedostane.

Akcie z III. emissie budú ešte dražšie, kto sa ale hneď teraz prihlási, môže ich mať za cenu kor. 110.

Tento zvyšok v ktorom je už i zápisné, slúži k tomu, aby noví členovia boli rovnoprávnymi so starými akcionármi.

Naším bratom v Amerike oznamujeme, že môžu sa prihlásiť jako akcionári i s vkladmi, jak vo filiálke v *Šaštine*, tak i v centrále v *Levároch*!

Bratia! I vás chceme pritiahnúť ku nášmu hospodár. kemu životu, ku vzájomnej práci; pristúpte za členov nášho ústavu, uložte čiastku svojich úspor do účastin našej banky.

Čím väčší bude okruh našich účastinárov, tým rozsiahlejší bude náš obchod a tým väčšia naša národná moc.

Neobávajte sa a neodkládajte vec. Sme ústav ľudový, docela bezpečný. V Amerike úrokuje vaše peniaze veľmi málo, mnoho zisku takto uniká, nedajú viacej, jako 2-3 1/2% a úpadky bánk sú na dennom poriadku.

Peniaze môžete zaslať na *Money Order* alebo cestou spoľahlivej ktorejkoľvek banky.

My máme spojenie s *Bank of Europe* v New-Yorku, First Ave Cor. 74 Street, preto ktorý môžete, zasielajte cestou tejto banky svoje vklady a splátky, je to rýchle i bezpečné!

Naša adresa zkrátená:

Filiálka Levárskej banky

Hungary Saštín-Sasvár (Nitrianska stol.)

Listovne nás upovedomte, že ste nám zaslali toľko a toľko peňazí na akcie lebo na vklad; napíšte, na koho majú byť akcie vystavené. Účastiny môžu byť aj na ženy lebo deti jak v Amerike, tak i v starom kraji vystavené.

Na zaslané obnosy dostanete len dočasnú poistenku, až sa všetok úpisaný kapitál splatí, dostanú tí, ktorí zaplatili, účastiny i s kupónovým hárkom do rúk. Čistý zisk rozdeľuje sa každoročne na valnom shromaždení a vypláca sa na kupóny, ktoré sa do banky zašlú!

Aj stanovy dostane každý účastinár.

Bratia, organizujte svoju mzdu, svoj zárobok, sbierajte po svete roztrúsený slovenský kapitál, abysme vám dnes-zajtra mohli pripraviť lepšie bydló, veselý návrat do starej vlasti a šťastnejší domov, nežli ste ho pred odchodom mali. Sami musíme si pomáhať, sami stavať a tvoriť, čo nám naši dedovia nestvorili, alebo nemohli zanechať.

Nech neni Slovák bez vkladnej knižky bankovej.

Sporivosť je základom blahobytu a vškerej moci. Túto pravdu si musí vštepoval náš slovenský ľud, chce-li sa dočkať lepších časov! Sporivosť je mravná očista; kde je sporivosť, tam prestanú karty, obžerstvo, tam trati sa ľahkomyselnosť.

V Dánsku má každý druhý Dán vkladnú knižku, v Čechách každý 12-ty Čech, v Ukorsku až každý 938-y človek. Pane Bože, jak sme ešte ďaleko! Čo nás čaká práce!

Ani najmenším úsporám sa neposmievaťe a nepodceňujte ich. Keby 3 milióny Slovákov usporili len jeden halier denne, odložil by náš národ 11 miliónov korún ročne!

Tri-štyri panstvá by sa mohly ročne zakúpiť a rozparcelovať medzi ľud!

Vzájomná láska je základným zákonom života ľudského!

Nehovor nikdy o svojom susedovi a ešte menej o sebe samom!

Správa Rolníckej a priemyselnej banky vo Veľ. Levároch, filiálka Šaštín.

DOPISY.

Z Krakovan (Nitrianska stolica). Velačtený Pane Redaktore! Ponevác viem, že váš časopis je v Skalici a v Holíči veľmi rozšírený, úctive vás prosím o uverejnenie mojich pár riadkov. Robím to z povďačnosti, bo ten, ktorému svoju vďaku vyslovím chcem práve z Holíča pochádza, je váš spolurodák. Vo farnosti našej v Krakovanoch jako kaplan účinkoval vel. p. *Pavel Macháček*, ktorého nám dňa 11. decembra presadili do tekovskej stolice. Žialom sú naplnené srdca všetkých veriacich, že sme nášho dobrého priateľa ztratil. On nám bol naším otcom a učiteľom. On nás naučil čítať a vzdelávať sa. Dve sto členov pristúpilo od nás do spolku sv. Vojtecha, a na shromaždenie sme sa i s rychtármi v Trnave dostavili, niet domu v ktorom by neboly poučné časopisy a noviny. Ratoval nám skolu od postátneňa, a učil nás zaostalých mravný, nábožný, a striedlivý život viesť. 945 rodní sme písomne i ústne žiadaly, by cirkevná vrchnosť ho nám ponechala, len že marná bola prosba naša. Keď odchádzal od nás 11-ho decembra vo štvrtok, bárs bol aj všedný deň, viac jako dvoj tisícový zástup ho odprevádzal vo sviatočnom rúchu s kyticami, hudbou a s plačom. Sme jako opustené sirotky, ktoré dobrého otca utratily. Srdečne ďakujem za uverejnenie týchto jednoduchých riadkov, ktoré obsahujú v sebe náš uprimný žiaľ, naše horké slzy nad stratou nášoho dobrého priateľa.

Krakovanský farník.

Dopis sme s radosťou uverejnili, bo je dôkazom toho, že statočného slovenského kňaza vie si aj náš ľud vážiť.

„Ale prosím vás, nehovorte o tom!“

Jak často očujeme tie slová: „ale prosím vás nehovorte o tom!“ Toto sa obyčajne stáva, keď volakto inému dačo sdôverí, čo má vlastne tajomstvo ostať. To sa rozumie, že nasleduje vždy na to prisne ujistovanie, že očuté bude v hrudi pochované. Ponevác ale ten istý vie, že to, čo očul, bude veľmi zaujímať i priateľa, a ponevác i to vie, že svojmu priateľovi, — a či priateľke, — môže dôverovať, vandroje toto tajné sdelenie i k tretej osobe. To sa vie, že sa zase povie: „ale, prosím vás, nehovorte o tom!“ A zase nastane boženie sa, že to ostane v hlbke duši pochované. Avšak táto tretia osoba má iste zase dajakého dôverného priateľa, — a kto-že by ho vlastne nemal? — Týmto spo-

sobom vandroje to tajomstvo od jedného priateľa k druhému, a naposledy vyskytne sa jeden, ktorému ten prvý je tiež dôverným priateľom, a tento užasne, keď pod rúskou tajomstva, očuje svoje vlastné priateľovi s dôverné tajomstvo.

Teraz príde úžas a dozvedanie sa, odkiaľ že zrada vyšla, a nasledujúci stupeň za stupňom, zbadáme, že to naše tajomstvo vie už celá obec, celé mesto, a prestalo byť už „tajomstvom“.

Darmo sa dotazuješ každého jednotlivca: „ale, však veď ste o tom pred nikým ne hovorili!“ A odpoveď zneje vždy: „Boh uchová! ani slovom som o tom nespomenul!“ Alebo: „Nikom, iba mojmu dôvernému priateľovi, — či priateľke, — za ktorého ručím! Však ho poznáš.“

Jak je to zvláštne! Človek sa spoľahne na mlčanlivosť iných, kdežto on sám tej cnosti nemá! Jak dobrým by bolo, pri takých príležitostiach napomenutie básnikovo nasiedovať; „I toho najdôvernejšieho priateľa uvaruj svojho tajomstva! Ziašaš od neho vernosť, ktorú sám postrádaš?“

O svojich záležitostiach dľa ľubovôle hovoriť, je nám ovšem slobodno; o takých veciach ale, ktoré nám dobrí a dôverujúci priatelia sdělili, máme najprísnejšiu mlčanlivosť zachovať. Je pravda, ťažké je to umenie mlčanlivosti: Áno, keby to bola aspoň cnosť, ktorú možno na vonok ukazovať a sa ňou chvastať, ktorá by nás povyšovala nad iných; cnosťou ktorou sa môžeme pyšiť! Ale tak, akou tá vec už v podstate je, ne pozná nikto, že pestujeme vážne mlčanlivosť, bo nikto o tom nevie, a práve to je to hlavné.

Keby na príklad voľakto chcel hovoriť: „Nesmiem o tom hovoriť, ale keby som tak chcel . . .“. Už i toto je porušenie tajomstva, je prezrádanie, že volačo viem. Jestli nám voľakto dajakú dôvernú vec sdělil, jestli nás za hodných uznal, svoje tajomstvo nám s dôverou, buďme mlčanlivými i bez tej prosby: „Ale, prosím vás, nehovorte o tom!“

Aké nepríjemnosti, aké škody z toho vzniknúť môžu, dokazujú každodenné udalosti, a preto každý dobre urobí, keď svoje tajomstva v hĺbke duši svojej pochová, a keď už ich nemôže sám stroviť a musí sa s voľakým s dôverou, nepokúšaj ho s tými slovami: „ale prosím vás nehovorte o tom!“ veď ony itak nič neosožia. Ba práve na opak!

Istý praktický človek očul od svojho priateľa stiažnosť, že má istú záležitosť, ktorú by rád do verejnosti pustil, ale ani jeden časopis mu to prijať nechce, bo je to lokálne, a v úradoch by darmo sa namáhal, není to ani trestné, ani nezasahuje do oboru iných vrchností: „Vieš čo?“ odvetil praktikus, — „id do kavárny, povedz to daktoremu priateľovi, ale dolož: „prosím vás, nehovorte o tom!“ Potom id do hostinca a urob totéž. Zajtrá ti to budem rozprávať už nie len ja, ale i tvoj holič. Teraz nechcem o tom nič očuť.“

A tak sa i stalo; záležitosť bola pod rúskou tajomstva podávaná od jedného k druhému, a na druhý deň vedelo o tom celé mesto, i holič.

Teda aký účinok mali slová: „Ale, prosím vás, nehovorte o tom?“

Str. Ferd.

Prívet k roľníkom

na roľníckom sjazde v Skalici dňa 22. a 23. novembra 1913.

Vitajte bratia, došli k svätohodu, vitajte, z duše zo srdca vás zdravím! Odložte stranou každý spor, neshodu; zasväťme sa dnes činom slávy pravým! Svornosťou — tej nám treba v odboj svetu — zasväťme tento roľnícky náš sjazd! Očistme srdcia z kúkoľ a snetu a rozkvet skličí nivou našich brázd. Zmužme sa bratia, zmužme sa roľníci za Boha, rod, vlasť statní bojovníci!

Boh stvoril svety — Múdrost odpraveka! — báječné dielo krásy, blaho raja . . . A pánom raja ustálil človeka, v ktorom sa obraz Boží s ľudstvom spája. Človek bol šťastný, ale čierna zrada, pekná závišť diabla a či zlost úklady tajné proti nemu spríada . . . K hriechu ho sviedol. — Človek v nemilost

upadol, ztratil ráj, s ním dary Božie, údelom mu zem, na nej skalie, hložie.

Pustá zem vokol . . . z dola ku blankytu, miestami sa ni tráva nezelenie — ako svet bez Boha a bez súcitu, sta kliatby hroznej Božie dopustenia. Vyhnaný z raja človek trnie, chradne, duša mu tiažou viny rozziatena, spomína slová diabla svodné, zradné, nimi slasť raja v desnú pošť zm nená. Piesok mu lúžkom a hlavnicou kameň, hriech v duši páii čo žeravý plameň.

„Obrábať budeš zem tú v tváre zaoji!“ Božieho zneje výrok prísny súdu, A človek kajá, ziaľ nádejou hojí, s pomocou Boha zrába zeme hrudu. Roľníkom stal sa prvý otec ľudí, ustálil Boh mu povolanie sám, a preto stav ten úctu, vážnosť budí, čo prvý stav a B hom daný nám. Nuž vážme si ho, bo on Božia vôľa. plnenie tejto požehnanie volá. —

V rukách nám leží požehnanie neba . . . Práca rúk našich náš um, naše svaly vymôžu nám i pánom mocným chleba, by hlad i biedu z domov vykázaly. My zaklad sme, vlasť na nás pevno stojí. Roľník je silná štátu záruka. My v svete malí, veľkí v žitia boji, riešená nami mnohá rozluka, aj pravdy mnohý zákon my dobili, pravidlá žitia mnohé ustálili. —

A predsa často sme tak znenuzaní, tlačení pýchou v nízky prach a hlinu. zo neraz odkopnú nás sveta páni od domu svojho, nemajúc príčinu. My k pluhu sme vraj večne odsúdení dejišťom našim nízka orná zem, tak ti tam o nás pyšní, namyslení . . . Zabudli, chlieb že dávame my všem, že živnosť ľudstva v našej práci leží, že osud sveta našou brázdou beží.

Na výške si dnes moci, svojej slávy, v krátkom snáď čase sa ti tiež tak stane, uvrhne ňa tiež razom osud hravý, v otroctvo práce, biedy — pyšný pane! Čo hore bolo, príde zrazu dolu — ó šťastie sveta je ver. nestále! — a sklesnú s výšky do siz bólu pyšní sa octnú z peria na skale. So šťastím ľudí tak sa veru dejé, kto večera plakal, dnes sa zase smeje.

Kráčajme, čo i pokorení, hrdo s nadšením v krásne naše povolanie, bárs možno s nami osud zahrá tvrdo, hájme len svoje statné počínanie. Byť v službe ľudstva, hojiť staré rany, pocestných prímáť pod svej chátky krov, otvárať núdzným žirných komôr brány, potešiť smutných láskou sladkých slov, služít viac iným nežli samým sebe; to schváliť musí svet i dobré nebe.

Dušu žiť i mrieť za národa blaho, k rodnej lnúť zemy ako k matke, vykúpiť právo svojim mužne, draho, to heslo naše, povolenie sladké. Čtiť svojho čest, hľadať rodu slávu. otčinu hájiť drahej svojeti; to heslo nech nám svieti v cestu pravú, nech sa mu každý roľník zasnáti: Statočnost nech je stavu nášho venom a hrdý bude roľník svojim menom.

Ku svojmu svoj má roľník sa vždy bližiť a príklad svojim krajanom má dávať, odpúšťať svojim, cudzím neublížít, zásadám svojim verným vždy ostávať, s rozvahou kráčať mužne žitím stále. — Cudzoty chráň sa, svojim verným ver a zvečniš žitia krásne ideále, svet uctí si tvoj mužný charakter. Za blabo ľudstva zasnáť svojho činy, za rozkvet vlasti, drahej domoviny!

Keď zloba krutá v rozvoji nás hatí na cirkev, na vlasť, národ, vichor duje, tu roľník v Boha dôveru netratí, s pomocou Jeho statne napreduje, do práce ide, krutých do zápasov v ruke mu kosa, motyka a pluh. Uzreme zasvit iste lepších časov, len svorne, svorne staňme k druhu druh! Hoj, zlepší sa nám trapné povolanie, svet uctí nás a Boh dá požehnanie.

Fr. Urbánek.

Drobné správy.

Upozornenie. Všetci tí, ktorí si prvé čísla našich štyroch časopisov ponechajú a do 14 dní sa neozvú, budeme považovať za riadnych odberateľov a dľa výnosu kr. u. kúrie budú povinní stanovené predplatné zaplatiť. Kto nemieni časopisy odoberať, nech ich v pôvodnej páske vráti.

Úmrtie. Všetok slovenský národ smúti, že D. Julius Markovič, správca Ľudovej banky, zomrel dňa 19. dec. v sanatóniуме v Parkersdorfe (pri Viedni). Zosnulý patrili bezsporne medzi najsilnejšie individuality na Slovensku. Bol opravdovým borcom za slovenčinu, borcom neúnavným, nepoddajným, ktorý už ani nevedel byť a žiť bez potýčiek či už s nepriateľom či s vlastnými, keď títo nechceli alebo nevedeli chápať jeho intencie a myšlienky. V národnom boji, keď slovenská strana vstúpila do aktivity, niesol neohrozený dr. Julo Markovič zástavu slovenskú a vedel schvátiť svojim umom, plamenou rečou, rozhodnosťou celý tábor slovenský. Bol priekopníkom nového politického pohybu v Nitrianskej, silnou strážou národných práv a záujmov a svojou nepoddajnosťou získal si úctu nielen v stále vzrastajúcom aktívnom slovenskom tábore, lež aj v radoch nepriateľských. A nebolo veci slovenskej, pri ktorej nebol by býval medzi prvými a rozhodujúcimi. Či v otázkach politických, či hospodárskych a či kultúrnych, slovo Markovičovo zavážilo. Jako správca jedného z najsilnejších slovenských peňažných ústavov, novomestskej Ľudovej banky,razil cestu i slovenskej hospodárskej a finančnej politike a nie v malej miere jemu, jeho neúnavnej agitácii a organizačnej práci možno ďakovať rozmach slovenského peňažníctva, založil slovenský peňažný ústav. I podarilo sa, založená bola dnes už prekvitajúca Ľudová banka, pričom na výdatnej pomoci mu bol terajší správca topolčianskej M-stianskej Igr H-ušovský a brat zosnulého dr. Rudolf Markovič, ktorý si bol otvoril v Novom Meste pravotársku kanceláriu. Bratia Markovičovi odtedy spolu pracovali, aby vytrhli nitriansky a dolno-trenciansky ľud z pazúrov židovskej úžery. Ich politické boje sú známe na celom Slovensku. Spoločná akcia s ľudovou stranou pri voľbách r. 1896, neskôr voľba novomestská (r. 1901), potom veľký nitriansky process, voľby vrbovské (roku 1905. a 1906.) sú už novšieho dáta a tak i v živej pamäti slovenskej verejnosti. V bojoch týchto dr. Julius Markovič dokázal sa vždy celým mužom.

— **Otrovenie uhoľným plynom.** Pani Betka Petrovičová ve Skalci, mavala tú obyčaj, aby z izby teplo neunikalo, na noc truby zapchať. Lenže dokiaľ drevom kúrila, nemalo to vážnych následkov. Tu raz jej napadlo, kamenné uhlie kúpiť a tiež zakúriť večer, pred spaním zase zapchala truby handrou. Ráno sa nikto nehýbal v dome a keď susedia do izby vnikli, našli nielen matku, ale aj tri dietky bez seba ležať. Pri bližšom ohľadani našlo sa, že dvoje detí bolo už mrtvých, ona ale s jedným dieťaťom ve mdlobách. No i to tretie dieťa čo skoro dokonalo a ona po dlhom namáhaní prebrala sa síce z mdlôb, ale keď zvedela čo sa bolo stalo, upadla do takej duševnej nálady, ktorá už hraničí so zúfalstvom. Len horko-ťažko prišla k sebe. Nevedomosťou pripravila svoje dietky o život, sama už tiež jednou nohou v hrobe stála a teraz má ešte opletačky s úradmi. Práve vtedy dostala list od svojho manžela z Ameriky, ktorý sa dopytoval, ako sa deti maju. Arú odpoveď môže nešťastná žena dať? Pozor, ľudia! Sporivosť je dobrá vec síce, ale musí byť na mieste; pre troška tepla zapchávať komíny, je nebezpečná vec a nemá so sporivosťou nič do činenia; je ono len výronom zaslepenosti a hlúposti.

— **Prejel ju automobil.** Sužka Žofka Formánková, pochádzajúca zo Skalice, bola v Budapešti na Barošovom námestí automobilom prejetá, strašne dokaličená a musela byť do nemocnice sv. Rócha odovzdaná. Jej život visí na nitke, tak že sa o jejím zachránení pochybuje.

— Slov. chyrečný básnik Pavel Orságh Hlaváčoslav bol za slona Čoraj . . .

Na úpisy — obligácie požičala v poslednom roku 1912. . . K 77.261 —

Na hypotéky, to jest na intabulované nemovitosti v r. 1912. . . K 189.813-93

Pokladničný obrát v r. 1912:

K 3,209.534-88

Dnes tento obrát činí iste už okolo 4½ mill. korún!

Cistý zisk obnášal;

v roku 1909 . . . K 1.175-60

„ 1910 . . . „ 3.213-92

„ 1911 . . . „ 5.049-35

„ 1912 . . . „ 11.508-11

Dividenda na akcie vyplatená bola 4% 5% a 6% v roku 1912.

Reservná základina obnáša dnes už K 20.000.

Reservná základina je tiež majetkom účastinárov a ona tvorí vnútornú hodnotu akcie, sem patrí i domová základina K 2000 a pensijná základina asi K 1000, s touto rezervou a iným majetkom banky vystúpila hodnota akcie na K 110 za kus

Za túto cenu sú akcie II. emisie u jednotlivcov ešte k dostaniu, ak by týchto nebolo, noví údovia výminečne za starú cenu budú preznačení na akcie III. emisie!

Vklady *Levárskej banky* obnášajú dnes okolo nového roku asi K 800.000.

Okruh našej činnosti sa rozšíril a rozvetvil na všetky strany, súčasťní sme sa pri emisiách akcií *Mešfanskej banky* v Trenčine, *„Nadlackej banky* v Nadlaku, pomáhali sme pri založení *Slovenskej Záložne* vo Viedni.

Vypomohli sme spolku *potravnému v Levárkach*, opatrujeme domovú základinu *potravného spolku v Sv. Jánoch*.

Naši akcionári siahajú od Sv. Jura k Trajlinkom, k Húškom, k Tomkom a k Vallom a do Lakšárskej novej Vsi. Organizujeme Kuklov, Čary, Smolinsko, Straže, Štepanov, Dojč a Búr Sv. Mikuláš a Peter jako sesterské blízke obce *Šaština*.

Žiadosť našich akcionárov, vzťahujúce sa obchody banky, potreba kapitálu v meste a na okolí, pomoc ľudu a stávajúcim už spolkom vyvolaly založenie *Filiálky Levárskej, Roľníckej a priemyselnej banky v Šaštine*.

Svorne s úverkovým spolkom, ktorý chceme napomáhať a nie prehltnúť, pokračujúc v zásadách ľudomila a pracovníka Makása, ktorý spolu s Dr. P. Blahom už pred 7 rokami vyslovili myšlienku „*Šaštínskej banky*“ samostatnej, neodvislej, jako ústavu pre šaštínsky, stražský a okolitý ľud prepotrebného oznamujeme, že otvorili sme zaznačenú *Filiálku* v dome pani Saydlovej vedľa apatieky.

Filiálka bude sa zaoberať so všetkými bankovými obchodami!

Prijíma vklady na zúrokovanie, platí 4½% zo sta do 3000 kor. od vkladov vyše 3000 kor. najmenej na dobu jedného roka uložených platí 5% zo sta.

Požičiava na zmenky (veksle), na obligácie čili úpisy.

Požičiava na nemovitosti lebo intabulácie.

Požičiava na zálohy, totiž na cenné papiery, štátne obligácie, akcie.

Mení cudzozemské peniaze, jako doláry, rube, marky a franky za najvyšší kurs. *Vypláca americké poukázky*, cheky, zasiaela peniaze do Ameriky.

Úraduje sa každý deň aj v nedeľu dopoludnia od 8-ej do 12-ej hodiny.

Vo správe *filiálky* zasedajú posiaľ páni: *Mikuláš Raška*, garbiar a majiteľ domu v *Šaštine*, *Štefan Hájek*, bednářský majster v *Šaštine*, *Ján Havlíček*, roľník ve *Stražoch* a *Ján Juračka*, roľník ve *Stražoch*.

Výťah zo stanov banky:

§. 3. Cieľom spoločnosti je: podporovať roľníctvo, priemysel a obchod, poskytovaním lacného úveru, napomáhať sporivosť prijímaním a zúrokováním vkladov.

§. 10. Účastiny sú nedeliteľné a znejú na meno. Každý účastinár je v pomere svojich účastín vlastníkom celého majetku spoločnosti.

§. 21. Každá účastina zabezpečuje na valnom shromaždení jeden hlas.

§. 22. Na valnom shromaždení nesmie nikto viacej hlasov uplatniť jako 50. Teda keď má niekto 100 akcií, môže len 50 hlasov odovzdať. Účastinára môže zase len člen účastinár zastupovať.

Plnomocenstvo musí byť písomné!

Hodnota akcií „*Levárskej banky*“ cení sa na teraz na kor. 110 za kus. Z rezervy obnášajúcej kor. 20.000 pri 2000 kusoch akcií pripadá na jednu akciu kor. 10 s iným majetkom banky jako zariadením, a movitosfami vystupuje cena akcie ešte vyššie. Kto si chce starú akciu kúpiť, musí za ňu dať najmenej kor. 110 za nižšiu cenu ju vôbec nedostane.

Akcie z III. emisie budú ešte dražšie, kto sa ale hneď teraz prihlási, môže ich mať za cenu kor. 110.

Tento zvyšok v ktorom je už i zápisné, slúži k tomu, aby noví členovia boli rovnoprávnymi so starými akcionármi.

Naším bratom v Amerike oznamujeme, že môžu sa prihlásiť jako akcionári i s vkladmi, jak vo *filiálke v Šaštine*, tak i v centrále v *Levároch*!

Bratia! I vás chceme pritiahnúť ku nášmu hospodárskemu životu, ku vzájomnej práci; pristúpte za členov nášho ústavu, uložte čiastku svojich úspor do účastín našej banky.

Čím väčší bude okruh našich účastinárov, tým rozsiahlejší bude náš obchod a tým väčšia naša národná moc.

Neobávajte sa a neodkládajte vec. Sme ústav ľudový, docela bezpečný. V Amerike úrokuje vaše peniaze veľmi málo, mnoho zisku takto uniká, nedajú viacej, jako 2-3½% a úpadky bánk sú na dennom poriadku.

Peniaze môžete zaslať na *Money Order* alebo cestou spoľahlivej ktorejkoľvek banky.

My máme spojenie s *Bank of Europe* v New-Yorku, First Ave Cor. 74 Street, preto ktorý môžete, zasielajte cestou tejto banky svoje vklady a splátky, je to rýchle i bezpečné!

Naša adresa zkrátená:

Filiálka Levárskej banky

Hungary Saštín-Sasvár (Nitrianska stol.)

Listovne nás upovedomte, že ste nám zaslali toľko a toľko peňazí na akcie lebo na vklad; napíšte, na koho majú byť akcie vystavené. Účastiny môžu byť aj na ženy lebo deti jak v Amerike, tak i v starom kraji vystavené.

Na zaslané obnosy dostanete len dočasnú poistenku, až sa všetok úpísaný kapitál splatí, dostanú tí, ktorí zaplatili, účastiny i s kupónovým hářkom do rúk. Čistý zisk rozdeľuje sa každoročne na valnom shromaždení a vypláca sa na kupóny, ktoré sa do banky zašlú!

Aj stanovy dostane každý účastinár.

Bratia, organizujte svoju mzdu, svoj zárobok, sbierajte po svete roztrúsený slovenský kapitál, abysme vám dnes-zajtra mohli pripraviť lepšie bydlie, veselý návrat do starej vlasti a šťastnejší domov, nežli ste ho pred odchodom mali. Sami musíme si pomáhať, sami stavať a tvoriť, čo nám naši dedovia nestvorili, alebo nemohli zanechať.

Nech není Slovák bez vkladnej knižky bankovej.

Sporivosť je základom blahobytu a vškerej moci. Túto pravdu si musí vštepoovať náš slovenský ľud, chce-li sa dočkať lepších časov! Sporivosť je mravná očista; kde je sporivosť, tam prestani karty, obžerstvo, tam trati sa ľahkomyseľnosť.

V Dánsku má každý druhý Dán vkladnú knižku, v Čechách každý 12-ty Čech, v Ukorsku až každý 938-y človek. Pane Bože, jak sme ešte ďaleko! Čo nás čaká práce!

Ani najmenším úsporám sa neposmievaťe a nepodceňujte ich. Keby 3 milliony Slovákov usporily len jeden halier denne, odložil by náš národ 11 millionov korún ročne!

Tri-štyri panstvá by sa mohli ročne zakúpiť a rozparcelovať medzi ľud!

Vzájomná láska je základným zákonom života ľudského!

Nehovor nikdy o svojom susedovi a ešte menej o sebe samom!

Správa Roľníckej a priemyselnej banky vo Veľ. Levároch, filiálka Šaštín.

DOPISY.

Z Krakovan (Nitrianska stolica). Velačtený Pane Redaktore! Ponevác viem, že váš časopis je v Skalici a v Holči veľmi rozšírený, úctive vás prosím o uverejnenie mojich pár riadkov. Robím to z povďačnosti, bo ten, ktorému svoju vďaku vyslovím chcem práve z Holčea pochádza, je váš spolurodák. Vo fárnosti našej v Krakovanoch jako kaplan účinkoval vel. p. *Pavel Macháček*, ktorého nám dňa 11. decembra presadili do tekovskej stolice. Žialom sú naplnené srdca všetkých veriacich, že sme nášho dobrého priateľa ztratili. On nám bol naším otcom a učiteľom. On nás naučil čítať a vzdelávať sa. Dve sto členov pristúpilo od nás do spolku sv. Vojtecha, a na shromaždenie sme sa i s rychtármi v Trnave dostavili, niet domu v ktorom by neboly poučné časopisy a noviny. Ratoval nám skelu od postátneňa, a učil nás zaostalých mravný, nábožný, a striezlivý život viest. 945 rodín sme písomne i ústne žiadaly, by cirkevná vrchnosť ho nám ponechala, len že marná bola prosba naša. Keď odchádzal od nás 11-ho decembra vo štvrtok, bárs bol aj všedný deň, viac jako dvoj tisícový zástup ho odprevádzal vo sviatočnom rúchu s kyticami, hudbou a s plačom. Sme jako opustené siroty, ktoré dobrého oca utratily. Srdečne ďakujem za uverejnenie týchto jednoduchých riadkov, ktoré obsahujú v sebe náš uprimný žiaľ, naše horké slzy nad stratou nášoho dobrého priateľa.

Krakovanský farník.

Dopis sme s radostou uverejnili, bo je dôkazom toho, že statočného slovenského kňaza vie si aj náš ľud vážiť.

„Ale prosím vás, nehovorte o tom!“

Jak často očujeme tie slová: „ale prosím vás nehovorte o tom!“ Toto sa obyčajne stáva, keď voľakto inému dačo sďoveril, čo má vlastne tajomstvo ostať. To sa rozumie, že nasleduje vždy na to prísne ujistovanie, že očuté bude v hrudi pochované. Ponevác ale ten istý vie, že to, čo očul, bude veľmi zaujímať i priateľa, a ponevác i to vie, že svojmu priateľovi, — a či priateľke, — môže dôverovať, vandruje toto tajné sdelenie i k tretej osobe. To sa vie, že sa zase povie: „ale, prosím vás, nehovorte o tom!“ A zase nastane boženie sa, že to ostane v hlbke duši pochované. Avšak táto tretia osoba má iste zase dajakého dôverného priateľa, — a kto-že by ho vlastne nemal? — Týmto spó-

sobom vandruje to tajomstvo od jedného priateľa k druhému, a naposledy vyskytne sa jeden, ktorému ten prvý je tiež dôverným priateľom, a tento užasne, keď pod rúskou tajomstva, očuje svoje vlastné priateľovi s dôverne tajomstvo.

Teraz príde úžas a dozvedanie sa, odkiaľ že zrada vyšla, a nasledujúci stupeň za stupňom, zbadáme, že to naše tajomstvo vie už celá obec, celé mesto, a prestalo byť už „tajomstvom“.

Darmo sa dotazuje každého jednotlivca: „Ale, však veď ste o tom pred nikým ne hovorili!“ A odpoveď zneje vždy: „Boh uchovej, ani slovom som o tom nespomenul!“ Alebo: Nikomu, iba mojmu dôvernému priateľovi, — či priateľke, — za ktorého ručím! Však ho poznáš.

Jak je to zvláštne! Človek sa spoľahne na mlčanlivosť iných, keďže on sám tej cnosti nemá! Jak dobrým by bolo, pri takých príležitostiach napomenutie básnikovo nasledovať; „I toho naj dôvernejšieho priateľa uvaruj svojho tajomstva! Žiadaš od neho vernosť, ktorú sám postrádaš?“

O svojich záležitostiach dľa ľubovôle hovorí, je nám ovšem slobodno; o takých veciach ale, ktoré nám dobrí a dôverujúci priatelia sdelili, máme najprísnejšiu mlčanlivosť zachovať. Je pravda, ťažké je to umenie mlčanlivosti: Áno, keby to bola aspoň cnosť, ktorú možno na vonok ukazovať a sa ňou chvástať, ktorá by nás povýšovala nad iných; cnosťou ktorou sa môžeme pyšiť! Ale tak, akou tá vec už v podstate je, ne pozná nikto, že pestujeme vážne mlčanlivosť, bo nikto o tom nevie, a práve to je to hlavné.

Keby na príklad voľakto chcel hovoriť: „Nesmiem o tom hovoriť, ale keby som tak chcel . . .“. Už i toto je porušenie tajomstva, je prezradenie, že volačo viem. Jestli nám voľakto dajakú dôvernú vec sdelil, jestli nás za hodných uznal, svoje tajomstvo nám s dôverou, budme mlčanlivými i bez tej prosby: „Ale, prosím vás, nehovorte o tom!“

Áké neprijemnosti, aké škody z toho vzniknúť môžu, dokazujú každodenné udalosti, a preto každý dobre urobí, keď svoje tajomstva v hĺbke duši svojej pochová, a keď už ich nemôže sám stroviť a musí sa s voľakým s dôverou, nepokúšaj ho s tými slovami: „ale prosím vás nehovorte o tom!“ veď ony itak nič neosožia. Ba práve na opak!

Istý praktický človek očul od svojho priateľa stiažnosť, že má istú záležitosť, ktorú by rád do verejnosti pustil, ale ani jeden časopis mu to prijať nechce, bo je to lokálne, a v úradoch by darmo sa namáhal, není to ani trestné, ani nezasahuje do oboru iných vrchností: „Vieš čo?“ odvetil praktikus, — „id do kavárny, povedz to daktoremu priateľovi, ale dolož: „prosím vás, nehovorte o tom!“ Potom id do hostinca a urob totéž. Zajtra ti to budem rozprávať už nie len ja, ale i tvoj holič. Teraz nechcem o tom nič očuť.“

A tak sa i stalo; záležitosť bola pod rúskou tajomstva podávaná od jedného k druhému, a na druhý deň vedelo o tom celé mesto, i holič.

Teda aký účinok mali slová: „Ale, prosím vás, nehovorte o tom?“

Str. Ferd.

Prívet k roľníkom

na roľníckom sjazde v Skalici dňa 22. a 23. novembra 1913.

Vítajte bratia, došli k svätohodu, vítajte, z duše zo srdca vás zdravím! Odložme stranou každý spor, neshodu; zasväťme sa dnes činom slávy pravým! Svornosťou — tej nám treba v odboj svetu — zasväťme tento roľnícky náš sjazd! Očistme srdcia z kúkoľ a snetu a rozkvet skličí nivou našich brázd. Zmužeme sa bratia, zmužeme sa roľníci za Boha, rod, vlasť statní bojovníci!

Boh stvoril svety — Múdrost odpraveka! — báječné dielo krásy, blaho raja . . . A pánom raja ustálil človeka, v ktorom sa obraz Boží s ľudstvom spája. Človek bol šťastný, ale čierna zrada, pekná závisť diabla a či zlost úklady tajné proti nemu spriada . . . K hriechu ho sviedol. — Človek v nemilost

upadol. ztratil ráj, s ním dary Božie, údelom mu zem, na nej skalie, hložie.

Pustá zem vokol . . . z dola ku blankytu, miestami sa ni tráva nezelenie — ako svet bez Boha a bez súcitu, sfa kľatby hroznej Božie dopustenia. Vyhnaný z raja človek trpie, chradne, duša mu tiažou viny rozžialená, spomína slová diabla svodné, zradné, nimi slasť raja v desnú píšť zm oná. Piesok mu lúžkom a hlavnicou kameň, hriech v duši páii čo žeravý plameň.

„Obrábať budeš zem tú v tváre zaoji!“ Božieho zneje výrok prisny súdu, A človek kajá, žiaľ nádejou hojí, s pomocou Boha zrába zeme hrudu. Roľníkom stal sa prvý otec ľudí, ustálil Boh mu povolanie sám, a preto stav ten úctu, vážnosť budí, čo prvý stav a B hom daný nám. Nuž vážme si ho, bo on Božia völa. plnenie tejto požehnanie volá. —

V rukách nám leží požehnanie neba . . . Práca rúk našich, náš um, naše svaly vymôžu nám i pánom mocným chleba, by hlad i biedu z domov vykázaly. My zaklad sme, vlašť na nás pevno stojí. Roľník je silná státu záruka. My v svete malí, veľkí v žítia boji, riešená nami mnohá rozlika, aj pravdy mnohý zákon my dobili, pravidlá žítia mnohé ustálili. —

A predsa často sme tak znuznaní, tlačení pýchou v nížky prach a hlinu. zo neraz odkopnú nás sveta páni od domu svojho, nemajúc príčinu. My k pluhu sme vraj večne odsadení dejstvom našim nížka orná zem, tak tí tam o nás pyšní, namyslení . . . Zabudli, chlieb že dávame my všem, že živnosť ľudstva v našej práci leží, že osud sveta našou brázdou beží.

Na výške si dnes moci, svojej slávy, v krátkom snáď čase sa ti tiež tak stane, uvrhne ňa tiež razom osud hravý, v otroctvo práce, biedy — pyšný pane! Čo hore bolo, príde zrázu dolu — ó šťastie sveta je ver. nestále! — a sklesnú s výšky do siz bólu pyšní sa octnú z peria na skale. So šťastím ľudí tak sa veru deje, kto večera plakal, dnes sa zase smeje.

Kráčajme, čo i pokorení, hrdo s nadšením v krásne naše povolanie, bárs možno s nami osud zahrá tvrdo, hájme len svoje statné počítanie. Byť v službe ľudstva, hojiť staré rany, počestných prímať pod svej chátky krov, otvárať núdzným žirných komôr brány, potešiť smutných lások sladkých slov, služij viac iným nežli samým sebe; to schváliť musí svet i dobré nebe.

Dušou žij i mrieti za národa blaho, k rodnej lnúť zemy ako k matke, vykúpiť právo svojim mužne, draho, to heslo naše, povolenie sladké. Čiť svojho čest, hľadať rodu slávu. otcinu hájiť drahej svojeti; to heslo nech nám sviati v cestu pravú, nech sa mu každý roľník zasväti: Statočnosť nech je stavu nášho venom a hrdý bude roľník svojim menom.

Ku svojmu svoj má roľník sa vždy bližiť a príklad svojim krajanom má dávať, odpúšťať svojim, cudzím neublížij, zásadám svojim verným vždy ostávať, s rozvahou kráčať mužne žitiu stále. — Cudzoty chráň sa, svojim verným ver a zvechíš žítia krásne ideále, svet uctí si tvoj mužný charakter. Za blabo ľudstva zasväť svojho činy, za rozkvet vlasti, drahej domoviny!

Keď zloba krutá v rozvoji nás hatí na cirkev, na vlasť, národ, víchor duje, tu roľník v Boha dôveru netratí, s pomocou Jeho statne napreduje, do práce ide, krutých do zápasov v ruke mu kosa, motyka a pluh. Uzreme zasvit iste lepších časov, len svorne, svorne staňme k druhu druh! Hoj, zlepši sa nám trapné povolanie, svet uctí nás a Boh dá požehnanie.

Fr. Urbánek.

Drobné správy.

Upozornenie. Všetci ti, ktorí si prvé čísla našich štyroch časopisov ponechajú a do 14 dní sa neozvú, budeme považovať za riadnych odberateľov a dľa výnosu kr. u. kúrie budú povinní stanovené predplatné zaplatiť. Kto nemieni časopisy odoberať, nech ich v pôvodnej páske vráti.

Úmrtie. Všetok slovenský národ smúti, že D. Julius Markovič, správca Ludovej banky, zomrel dňa 19. dec. v sanatóniume v Purkersdorf (pri Viedni). Zosnulý patril bezsporne medzi najsilnejšie individuality na Slovensku. Bol opravdovým borcom za slovenčinu, borcom neúnavným, nepoddajným, ktorý už ani nevedel byť a žiť bez potýčiek či už s nepriateľom či s vlastnými, keď títo nechceli alebo nevedeli chápať jeho intencie a myslienky. V národnom boji, keď slovenská strana vstúpila do aktivity, niesol neohrozený dr. Julio Markovič zástavu slovenskú a vedel schvátiť svojim umom, plamenitou rečou, rozhodnosťou celý tábor slovenský. Bol priekopníkom nového politického pohybu v Nitrianskej, silnou strážou národných práv a záujmov a svojou nepoddajnosťou získal si úctu nielen v stále vzrastajúcom aktívnom slovenskom tábore, lež aj v radoch nepriateľských. A nebolo veci slovenskej, pri ktorej nebol by býval medzi prvými a rozhodujúcimi. Či v otázkach politických, či hospodárskych a či kultúrnych, slovo Markovičovo zavážilo. Jako správca jedného z najsilnejších slovenských peňažných ústavov, novomestskej Ludovej banky,razil cestu i slovenskej hospodárskej a finančnej politike a nie v malej miere jemu, jeho neúnavnej agitácii a organizačnej práci možno ďakovať rozmach slovenského peňažníctva, založil slovenský peňažný ústav. I podarilo sa, založená bola dnes už prekvitajúca Ludová banka, pričom na výdatnej pomoci mu bol terajší správca topolčianskej Mstianskej Igor Hušovský a brat zosnulého dr. Rudolf Markovič, ktorý si bol otvoril v Novom Meste pravotársku kanceláriu. Bratia Markovičovci odtedy spolu pracovali, aby vytrhli nitriansky a dolno-trenciansky ľud z pazúrov židovskej úžery. Ich politické boje sú známe na celom Slovensku. Spoločná akcia s ľudovou stranou pri voľbách r. 1896, neskôr voľba novomestská (r. 1901), potom veľký nitriansky process, voľby vrbovské (roku 1905. a 1906.) sú už novšieho dáta a tak i v živej pamäti slovenskej verejnosti. V bojoch týchto dr. Julius Markovič dokázal sa vždy celým mužom.

Otrovenie uhoľným plynom. Pani Betka Petrovičová ve Skalci, mavala tú obyčaj, aby z izby teplo neunikalo, na noc trúby zapchal. Lenže dokiaľ drevom kúřila, nemalo to vážnych následkov. Tu raz jej napadlo, kamenné uhlie kúpiť a tiež zakúriac večer, pred spaním zase zapchala trúby handrou. Ráno sa nikto nehýbal v dome a keď susedia do izby vnikli, našli nielen matku, ale aj tri dietky bez seba ležať. Pri bližšom ohľadani našlo sa, že dvoje detí bolo už mrtvých, ona ale s jedným dieťaťom ve mdlobách. No i to tretie dieťa čo skoro dokonalo a ona po dlhom namáhaní prebrala sa síce z mdlôb, ale keď zvedela čo sa bolo stalo, upadla do takej duševnej nálady, ktorá už hraničí so zúfalstvom. Len horko-ťažko prišla k sebe. Nevedomostou pripravila svoje dietky o život, sama už tiež jednou nohou v hrobe stála a teraz má ešte opletačky s úradmi. Práve vtedy dostala list od svojho manžela z Ameriky, ktorý sa dopytoval, ako sa deti majú. Akú odpoveď môže nešťastná žena dať? Pozor, ľudia! Sporivosť je dobrá vec síce, ale musí byť na mieste; pre troška tepla zapchávať komíny, je nebezpečná vec a nemá so sporivosťou nič do činenia; je ono len výronom zaslepenosti a hlúposti.

Prejel ju automobil. Sužka Žofka Formánková, pochádzajúca zo Skalice, bola v Budapešti na Barošovom námestí automobilom prejetá, strašne dokaličená a musela byť do nemocnice sv. Rócha odovzdaná. Jej život visí na nitke, tak že sa o jejím zachránení pochybuje.

Slov. chýrečný básnik Pavel Orságh vyznačoval sa zvlášť svojimi básňami.

mie* pre vedu, umenie a slovesnosť vyme-
novaný. Iste zriedkavá pocta, ktorú si ale
Hviezdoslav v plnej miere zaslúžil.

**Len tie peniaze budú za-
platné doznané, ktoré budú
na majiteľa a vydavateľa Jo-
zefa Teslíka doposlané.**

**Kto na bárs akúkoľvek
inú osobu peniaze pošle, ne-
môžeme za splátku uznať.**

V obciach môžu byť peniaze tým
pánom odovzdané, ktorí so zbierajúcim
hádkom opatrení sú!

Vydavateľstvo „Pokroku“.

— „Za tú našu slovenčinu!“ ... Farár
Trubiny, stolčný vy orák, navrhol, aby
pri schôdkach prešporského a zdovského
sväzu, rečnilo sa aj po slovensky, aby aj
slovenskí gazdovia mohli na schôdkach
účasť brať. — Hľa, pár bývalý nippotistický
poslanec hodlá si slovenské obecnstvo na-
kloniť; bude on iste vážnym konkurentom
pána Juriga.

— Zošialel. Nám Slovákom z časov ko-
alície dobre, — ba až pridobre — známy pre-
šporský štátny fiskus G ósz zošialel. Trpel
už dávno na nervovú poruchu; možno, že
už vtedy, keď sa s našimi časopismi tak
rad a dôkladne zaoberal.

— Ratovali hazu. Ako nám z Náme-
stova v oravskej stolici sdeľujú, vyslovil sa
raz tamjší advokát Hojo, že veru k vóli
kapitalistom nemal by vóle do Srbov strie-
lať. Obžalovali ho pre búrenie, ale — súd
ho oslobodil. Však nie adokátska komora.
Tam sú inší kabrháci! Ti ho posúdili za
tento neslýchaný zločin na pokutu 1000 kor.

— Prečo je drevo drahé? Mesto Krem-
nica predalo zvoje hory — vlastne len drevo
z hôr — drevokupcovi Glessing-ovi za 3
milióny 180 tisíc korún. Drevo sa odveze
do Nemecka a Kremnici ostanú holé vrchy.
— V Uhorsku iste nepotrebujeme dreva, ale
či ho máme nazbyt?

— Výnosné remeslo. V Segedíne zomrel
nedávno exekútor Vilém Šbesta, ktorý v
roku 1913. „zarobil“ dľa úradných výkazov
viac ako 150 tisíc korún. Teraz hlási sa na vy-
písaný súbeh viac ako 150 kandidátov; sú
medzi nimi advokáti, úradníci, učelia, ba
i lekári a — — — dvaja knázi! — Žiaden
špás! Prečo by aj nie na tak výnosné mie-
sto? — Tiež znak času.

— Posúdili ho! Suspendovaný knáz
Flórko Tománek bol prešporským súdom
pre osočovanie Dra Rátha posúdený na 14
dní do väzenia, poľaže na 240 korún po-
kuty a zaplatenie trôv.

— Pomsta za prehratý proces. Michal
Kosterník v Tokaji dlho sa pravotil s gaz-
dom Jánom Závorom, ale pravotu prehral
pri všetkých súdoch. Chcel sa pomstiť na
Závorovi. Pri Tokaji je baňa na živé strie-
bro a Kosterník odtiaľ ukradnul pol kila
dynamitu, knóty a 100 kapslí. Z dynamitu
vyhotovil bombu a položil ju v noci na prah
Závorovho domu. Ráno bombu našla Závo-
rova dcéra. Bomba sa bola na stastie od-
kotúľala, knót vyhasnul a tak nenarobil škod-
y. V bani ešte v ten deň zbadali krádež
a vyšetrovanie zistilo, že dynamit ukradnul
Kosterník. Chytli ho a žandárom soznal, že
sa chcel pomstiť pre prehratý proces.

Prijmem do knihtačiarne
dvoch chlapcov
s dostatočným školským vzde-
laním za učňov. Hlásiť sa
treba u J. Teslíka v Uh. Skalici.

Luhačovická Vincentka

je výbornou, osviežujúcou zdravotnou stolnou vodou;
s vínom chutí výborne, a obsahujúce sodu, napravi kyslé
a tvrdé vína. — Užíva sa s prekvapujúcim výsledkom
pri všetkých katarrhoch hrdla, trubic a žalúdka.

Hlavný sklad pre Uh. Skalicu a okolie:
Gazdovský potravný spolok v Uh. Skalici (Szakolecza Ny. m.)

Pozornost!

Prosim uctivá Pani, nepitaju u kupca len rovno
jednu pakličku lebo škatulku „Cichoriu“, lež tu istú
známku

Francck

abi tu istotu mali vždi pretu jednaku a najlepšu
jakost. — Pozoruju pritom natito ochrankske známki a
podpis, lebo naše pakování sa v jednakich farbách
papírov, a zjednakím písmom napodobuje. —

Ochránska známka. Ochránska známka. Ochránska známka.
Y 4384 01 I.

Jindřicha Francka synové

AD. HECHT SYN HOLICS

Stavební nosiče, sta-
ré šíny, všetky druhy
železa a železného
tovaru, ďalej: špe-
cialné kopy so znač-
kou „britva“ so za-
ručením. — Brusle
(korčole) a kapesné
elektrické lampy.

Mimo toho mám
vždy na sklade —
la portland cement,
vápno, tehly, škríd-
licu, reňazové trub-
ky, dement. trubky,
tiež máme na sklade
poštorenské fla-
strovky — a vôbec
stavebný materiál
každého druhu za
solidné ceny. :-:

Nekupujte nič iného proti

záchřpnutiu, katarhu, zasľemovaniu,
krčom a čiernemu kašľu, jako dobre
chutnajúce

Kaiserové Prsné Čaramebby

so značkou „s tromi jednami“.
5900 vysvečení po ruke od lekárov
a privátnych osôb, zaručujúce
istý účinok.
Balík 20 a 40 hal. Krabica 50 hal.
Dostať v každej lekárni.

Pumpy

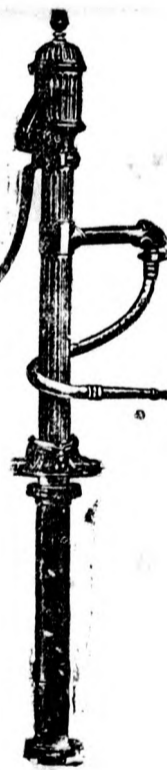
najlepšie všetkých sústav
a výkonov, pevné a tr-
vanlivé. Pre pohon ručný,
transmisijný, parný, vodné
striekačky, tiež záhradné
a na hnojnicu dodáva so
zárukou.

Vodovody

pre mestá, obce, verejné
ústavy, villy, statky, prie
mysel, závody, kúpele,
záhrady, domy súkromné
atď. zariaďuje čo najlepšie

Jan Vítez,
továrna vodovodov a čerpadiel
v Prerove (Morava.)

Ceny mierne. Cenniky zdarma.

JÁN NOVOMESTSKÝ,

zámočník a strojník v Holíci.

Odporúča čtenému ebecenstvu svoj
hojne zásobený sklad hospodárskych
strojov, ďalej byciglov, sijacích stro-
jov atď. ::

Ceny mierne, obálka solidna.

